ՊԵՐԼԻՆՈՒՄ ՍԵՊՏ. 1864.
Ն° 79.

ՎԱՐԱԳԱՅԸ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՃԻՄԱԿ ԻՐԹԷՍԻ • ՄԱՐՏ 28.
Ն° ՀԹ

Ղազէթամըզ հաֆթատա պիր տէֆա օլարագ, ճիւմա իրթէսի կիւնէրի նէշր օլունուր։

Ալթը այլըզը բէշնան 60 ղուրուշ տուր։

Պիր նիւսխէսի 3 ղուրուշ տուր։

Մուշթէրիտէն հիչ պիր եէր իչին, հիչ պիր փարա բօսթա փարասը մանթլուպ օլունմազ։

—օ—

Մուշթէրի եազըմայա իսթէք իտէն զաթլար, ետ Ղէզիր խանընտա 17 նիւմէրօլու թապխանէմիզէ, վէ եախօտ Վարագը խանընտա իւսթ գաթատա 1 նիւմէրօլու օտատա քէնտի ատամըմըզա, արզուլէրինի պէյանէ հիմմէթ իլէմէլի տիրլէր։

Ղազէթամըզա տալի իրսալ օլունան մէքթուպլարըն իւսթլէրի, եան քէնտիմիզէ վէ եատա միւէղզիմիզ պուլունան Պ. Միքիճան Տօղրամաճեանա խիթապէն եազըմալը տըր։

Իլանաթըն պիր սաթրը թիք տէֆա իչին, ղուրուշ 3

Իքինճի տէֆա իչին 2

Իւչինճիւ տէֆա իչին 1

Ուզուն պահպար իչին այրըճա բազարլըգ օլունուր։

—օ—

ՄԷՍՈՒՐՈՒՆ

ԻԶՄԻՐ · Տիգրան Աղա Գարագաշեան։
ԻԶՄԻՏ · Մ. Յակոբ Աղա Նազարէթեան։
ՊՐՈՒՍԱ · Թէոֆիլէ Աղա Գալէօնեան։
ԷՏԻՐՆԷ · Թորոս Աղա Յովհաննէսեան։
ԹՐԱՊԶՈՒՆ · Վարդան Աղա Խաչեան։
ԳԱՑՍԷՐԻՑԷ · Գէորգ Աղա Գալըճեան։
ՀԱԼԷՊ · Յովհաննէս Աղա Քիւրքճեանոֆ։
ԱՏԱՆԱ · Հաճի Յակոբ Աղա Ուրֆալըեան։
ՄԱՆԶԷՍԹԷՐ · Խաչիկ աղա Սինանեան
ԹԷՐՍՈՒՍ · Գրիգոր Աղա Մելքոնեան։
ԹՈԳԱՏ · Հաճի Աւետիս Աղա Արտանեան։
ԵՕԶՂԱՏ · Գասպար Աղա Տէր Յովհաննէսեան։
ԱՄԱՍԻԱ · Բարսեղ Աղա Կիւմիւշեան։

ԻՍԼԱՆԱԹ

Ղազէթամըզը օգուտայա բիայէթի իտէն զէվաթըն, ասլա կիւճէնմէյէրէք, բէշնան պէտէլինի էտայէ հիմմէթ իթմէլէրի բէճա օլունուր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մէճմուայը Հավատիստ սայիր տէֆալար օգունտուղու կիպի, կէչէն տէֆա տախի պիր հիքմէթլու նասիհաթ օգունմուշտուր, շէօյլէ քի, հէր քիթապ հէր էլէ վէրիլմէզ իմիշ, վէ հաթթա Լվովսանըն էքսէր մահէլէրինտէ, եա բուհանի վէ եատա ճիսմանի պիր մէճլիս թարաֆընտան, նիչէ քիթապլարըն, անընա, օլ քիթապլարըն, քիլիսէնին, եախօտ ճէմիյյէթի միլլիյէնին մագսուլի օլտուղլարը եազըլըբ իմիշ։ Հավատ պու քի, պիզտէ էօյլէ պիր չէնզուրա իճրասը օլմասըղընտան, հէրքէս իսթէտիկինի ֆազզով պասարմագտա, վէ օգուլանլար իսէ, իյիյի ֆէնայը ֆարգ իթմէտիքլէրինտէն, էն պէտնամ քիթապլար Լուսաբան կիպի մէտհ օլունուպ, վէ էն ալեա քիթապլարտա, զէմմ օլունարագ, պիրէր թարաֆա աթըմագտա . . . իմիշլէր։ Վէ պէօյլէ պիր հալ միլլէթէ վէ միլլէթին քիթապէթինէ շէրէֆ օլմատըգտան պաշգա, իքիսինին տախի շուբէհսիզ օլարագ, խարապընա տէլալէթ իտէր իմիշ։

Մէճմուանընն շու Լվովսա քիթապլարը հագգընտա սէօյլէտիքլէրի պիւթիւն խիլաֆ տէյիլ իսէ տէ, հէմ սէհվեյաթ վար տըր, վէ հէմտէ դարալը պիր սէօյլէյիշ տիր։ Վագտա բարալըգ հիւքմ ու թէէսսիրի պուլունան եէրլէրտէ քիթապլար իչին էօյլէ չէնզուրլուգլար իճրայէ կէլտիքտէն պաշգա, Լվովսատա բարասլար իտարէսի թահրիրնտա պուլունան մէքթէպլէրտէ տախի կէլմէքտէ տիրլէր։ Լաքին ձէրպէթ մէմլէքէթլէրտէ վէ մէքթէպլէրտէ, ասլա էօյլէ պիր շէյ եօգտուր, վէ հաթթա էօյլէ սըգը թուրթուլմագտա օլան մէքթէպլէր իչին տախի, էֆքէարը սէրպէսթիյէ իլէ մէէլուֆ պուլունան զէվաթը ֆէթանէթսիմաթ թարաֆընտան հէր վագրթ նիչէթէշէքքիլէր օլունմագտէ տիրլէր։ Պիզ զանն իթմէյիզ քի Մէճմուա պու հագրգաթը հալի ճէրհ իթմէյէ չըգրշըրն, լաքին չըգրըրլար իսէ տախի, էվվէլինտէն շունու սէօյլէրիզ քի, թէչի եէրտէ ճէրհէ չըգրըմայա ղահմէթ չէքմէյիպ, տէտիքլէրի քիթապլարտան հիչ տէյիլ իսէ պիր գաչլարընն պիզէ իմլէրինի պէյան իթսինլէրտէ, պիզտէ անլայըպ պագալըմ, սէօյլէտիկիմիզ կիպի տէյի՞լ մի տիր, վէ էքսէրիսի ճիզվիթլէր մէքթէպլէրինտէ օգունանլար տէյիլ միտիրլէր։

Պիզ քիթապլարըն իյիսինին վէ ֆէնասընըն սէչիլմէսի խուսուսունա պիր շէյ տէյմէյիզ, լաքին շու գատարընը պիլիրիզ քի, պու ալէմտէ, հէր քէստէ աղ չօգ իյի իլէ ֆէնայը ֆարգ ու թէմիզլէ զուտրէթ պուլունտուգտան պաշգա, թապիսթիյլէ, տէրս վէրէճէք հօճալար տախի, ֆայիտէլի վէ ֆայիտէսիզ քիթապը թէֆրիզ իտէրլէր, էմմա, չօճուգլար տիշարը չըգարգլարընտա, իսթէտիքլէրի քիթապլարը օգուրլար իմիշ, արթըգ պունունտա էօնիւնէ սէտտ չէքմէք օլմազ, չունքի միւմքին օլմայաճաղը, վէ հէր չօճուգ քէնտի թապընամուաֆրգ քիթապը օգուլուպ, վէ հօշլանմատըղընը պիր թարաֆա աթաճաղը չէօյլէ տուրսուն, ֆիլան քիթապը օգումա տիմքէլէյին, տէյիլ պիր տէֆա, իլլա պիր գաչ տէֆա օգու տիմէք օլաճաղընտա աշէքեարտըր։

Մէճմուա շու նասիհաթըյլա, պայլըճա միլլէթիմիզին քիթապլարը իւզէրինէ, բուհանի վէ ճիսմանի մէմուրինին սիգդաթը թամամէսինի տավէթ իթմէք սէվասընտա կէզմէքտէ տիր, եօխսա, սայիր լիսանատա օգունանլար վազիֆէսինտէն խարիճտէ օլմայը տըր, չունքի էն ֆէնա տէյի պօզաճաղը քիթապը, էվվէլա քէնտիսինին օգումուշ օլմասը լազըմ կէլէճէյի աշէքեարտըր։ Մէճմուա ումումէն միլլէթ լագըրտըր իթմէքտէ օլտուղունտան, պիզ տախի Լուսաւորչական օլտուղումուզ հալտէ, իւզէրիմիզէ ալմայա պօրճլու իսէքտէ, պու ճիսմէլէ իսէ տախի սիւալ իտէրիզ քի, մէզպուր նասիհաթը աճէպա Պապակա՞ն Հայարա մը վէրմէքտէ տիր, էկէր էօյլէ իսէ հագգլարը վար տըր, չունքի ճիզվիթլիք էսէրի պուլունան մէքթէպլէր իչին, ուսուլի մէզպուրուն իճրասը էլզէմիյեթտէն տիր, նասըլ քի տէյիլ քիթապլարը թէֆթիշ իթմէքսիզին, հաթթա գըյասը գավիմիզէ նազարէն, Վէնէտիք վանքընտա, Վիէննա վանքընտա, վէ Փարիստէքի Մուրատեան վարժարանտա տախի, չօճուգլարընանա վէ պապալարընտան կէլէն, վէ եախօտ չօճուգլարըն անա վէ պապալարընա կէօնտէրէճէքլէրի մէքթուպլարը տախի, աչքպ օգումատըգճա, սահիպլինէ վէրմէզլէր։

Տէսբօթլո՞ւգ . . .։

Եօգ էկէրչէ, օլ նասիհաթլար պիզլէրէ տախի խիթապէն իսէ, օլ վագրթ ճէվապ վէրիրիզ քի, պիզ Պապական տէյիլիզ, սիզ տահա Լուսաւորչականլըզընն նէ օլտուղուն պիլմէյօրսունուզ, պիզ հէր քիթապը օգույուպ, իյիսինի վէ ֆէնասընը թէմէիզ իտէպիլիրիզ, վագտա, զէվալը էհալիմիզ, 150 սէնէ գատար շապը շէքէր տէյի մէճալուրի նուրմուշ տուր, վէ եազը՞գ քի, օլ վագրթլարտա, Մէճմուա կիպի պիր խայրխահ չըգրպտա, "օգոնմայընըզ շու Վէնէտիք քիթապլարընը, զիրա հէր պիր սահիֆէսինտէն պիրէր ճիզվիթլիք վէ պապականլըգ զօգույօր . . ." տէյի պաղըրմամըշ տըր։ Հալեա պու կիւն վէ պու սաաթտախի, էկէր պիզմ իչին, օգունմասընտան ֆէրաղաթ կէլինէճէք, մուզիրը քիթապլար վար իսէլէր, անլէր տախի, պաշլըճա Պապականլար քիթապլարընընն իչէրինտէ պուլունմագտէ տիրլէր։

Մէճմուայա քէնտի նասիհաթլարընընն անճագ քէնտիլէրէ եարար պիր շէյ օլտուղուն պու գատարճըգ անլաթտըգտան սօնրա, պիրտէ շունու սօրարըզ քի, էօյլէ միլլէթտէ զարարը քիթապլար վար տըր աէյի գափաը սուրէթտէ սէօյլէյիպ կէչմէքտէն իսէ, մատամ քի մագսէտլէրի իպատուլլահընն խայր ու մէնֆաաթըտը, շու պիլտիքլէրի մուզիրը քիթապլարընն, ալէնէն իսմէրինի տախի պէյան էյլէսէլէր, տահա զիյատէ իյի օլմա՞զ մը, վէ հէմտէ ֆէրիզլէրինտէն տէյի՞լ մի տիր . . .։

Ամայիպ հալ, Մէճմուատա միլլէթիմիզէ պիրտէ բուհպան զազէթասը պուլունմասը նասիհաթը կէօրիւլմիւշտիր։ Լաքին էօյլէ պիր նասիհաթ Պապական Հայարա խիթապէն տախի սէօյլէնմէմիշ տիր։

Մէճմուատա միլլէթիմիզ քիթապլարը վէ միւէլլիֆլէրի ալէյհէրինտէ շու թէշէքքի օլունարագ, Լվովսանընն էնզուրա ուսուլի տախի միսալ սուրէթինտէ կէօսթէրիլմէքտէ օլտուղու հալտէ, պու տէֆա Փարիստէ Սէնթօ մէճլիսինտէ տախի, պազըլար թարաֆընտան, այնի թէշէքքիլէր օլունուպ, վէ ազատան Գարտինալ Պոնշօզ ճէնապէրինին տախի թագվիյէթ վերէրէք, էվվէթ, "նէ՞ տիմէք ամիր պու

Իքինճի տէֆա իչին 2

Իւչինճիւ տէֆա իչին 1

Ուզուն պահպար իչին այրըճա բազարլըգ օլունուր։

—օ—

ՄԷՍՈՒՐՈՒՆ

ԻԶՄԻՐ · Տիգրան Աղա Գարագաշեան։
ԻԶՄԻՏ · Մ. Յակոբ Աղա Նազարէթեան։
ՊՐՈՒՍԱ · Թէոֆիլէ Աղա Գալէօնեան։
ԷՏԻՐՆԷ · Թորոս Աղա Յովհաննէսեան։
ԹՐԱՊԶՈՒՆ · Վարդան Աղա Խաչեան։
ԳԱՑՍԷՐԻՑԷ · Գէորգ Աղա Գալըճեան։
ՀԱԼԷՊ · Յովհաննէս Աղա Քիւրքճեանոֆ։
ԱՏԱՆԱ · Հաճի Յակոբ Աղա Ուրֆալըեան։
ՄԱՆԶԷՍԹԷՐ · Խաչիկ աղա Սինանեան
ԹԷՐՍՈՒՍ · Գրիգոր Աղա Մելքոնեան։
ԹՈԳԱՏ · Հաճի Աւետիս Աղա Արտանեան։
ԵՕԶՂԱՏ · Գասպար Աղա Տէր Յովհաննէսեան։
ԱՄԱՍԻԱ · Բարսեղ Աղա Կիւմիւշեան։

ԻՍԼԱՆԱԹ

Ղազէթամըզը օգուտայա բիայէթի իտէն զէվաթըն, ասլա կիւճէնմէյէրէք, բէշնան պէտէլինի էտայէ հիմմէթ իթմէլէրի բէճա օլունուր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մէճմուայը Հավատիստ սայիր տէֆալար օգունտուղու կիպի, կէչէն տէֆա տախի պիր հիքմէթլու նասիհաթ օգունմուշտուր, շէօյլէ քի, հէր քիթապ հէր էլէ վէրիլմէզ իմիշ, վէ հաթթա Լվովսանընն էքսէր մահէլէրինտէ, եա բուհանի վէ եատա ճիսմանի պիր մէճլիս թարաֆընտան, նիչէ քիթապլարըն, անընա, օլ քիթապլարըն, քիլիսէնին, եախօտ ճէմիյյէթի միլլիյէնին մագսուլի օլտուղլարը եազըլըբ իմիշ։ Հավատ պու քի, պիզտէ էօյլէ պիր չէնզուրա իճրասը օլմասըղընտան, հէրքէս իսթէտիկինի ֆազզով պասարմագտա, վէ օգուլանլար իսէ, իյիյի ֆէնայը ֆարգ իթմէտիքլէրինտէն, էն պէտնամ քիթապլար Լուսաբան կիպի մէտհ օլունուպ, վէ էն ալեա քիթապլարտա, զէմմ օլունարագ, պիրէր թարաֆա աթըմագտա . . . իմիշլէր։ Վէ պէօյլէ պիր հալ միլլէթէ վէ միլլէթին քիթապէթինէ շէրէֆ օլմատըգտան պաշգա, իքիսինին տախի շուբէհսիզ օլարագ, խարապընա տէլալէթ իտէր իմիշ։

Մէճմուանընն շու Լվովսա քիթապլարը հագգընտա սէօյլէտիքլէրի պիւթիւն խիլաֆ տէյիլ իսէ տէ, հէմ սէհվեյաթ վար տըր, վէ հէմտէ դարալը պիր սէօյլէյիշ տիր։ Վագտա բարալըգ հիւքմ ու թէէսսիրի պուլունան եէրլէրտէ քիթապլար իչին էօյլէ չէնզուրլուգլար իճրայէ կէլտիքտէն պաշգա, Լվովսատա բարասլար իտարէսի թահրիրնտա պուլունան մէքթէպլէրտէ տախի կէլմէքտէ տիրլէր։ Լաքին ձէրպէթ մէմլէքէթլէրտէ վէ մէքթէպլէրտէ, ասլա էօյլէ պիր շէյ եօգտուր, վէ հաթթա էօյլէ սըգը թուրթուլմագտա օլան մէքթէպլէր իչին տախի, էֆքէարը սէրպէսթիյէ իլէ մէէլուֆ պուլունան զէվաթը ֆէթանէթսիմաթ թարաֆընտան հէր վագրթ նիչէթէշէքքիլէր օլունմագտէ տիրլէր։ Պիզ զանն իթմէյիզ քի Մէճմուա պու հագրգաթը հալի ճէրհ իթմէյէ չըգրշըրն, լաքին չըգրըրլար իսէ տախի, էվվէլինտէն շունու սէօյլէրիզ քի, թէչի եէրտէ ճէրհէ չըգրըմայա ղահմէթ չէքմէյիպ, տէտիքլէրի քիթապլարտան հիչ տէյիլ իսէ պիր գաչլարընն պիզէ իմլէրինի պէյան իթսինլէրտէ, պիզտէ անլայըպ պագալըմ, սէօյլէտիկիմիզ կիպի տէյի՞լ մի տիր, վէ էքսէրիսի ճիզվիթլէր մէքթէպլէրինտէ օգունանլար տէյիլ միտիրլէր։

Պիզ քիթապլարըն իյիսինին վէ ֆէնասընըն սէչիլմէսի խուսուսունա պիր շէյ տէյմէյիզ, լաքին շու գատարընը պիլիրիզ քի, պու ալէմտէ, հէր քէստէ աղ չօգ իյի իլէ ֆէնայը ֆարգ ու թէմիզլէ զուտրէթ պուլունտուգտան պաշգա, թապիսթիյլէ, տէրս վէրէճէք հօճալար տախի, ֆայիտէլի վէ ֆայիտէսիզ քիթապը թէֆրիզ իտէրլէր, էմմա, չօճուգլար տիշարը չըգարգլարընտա, իսթէտիքլէրի քիթապլարը օգուրլար իմիշ, արթըգ պունունտա էօնիւնէ սէտտ չէքմէք օլմազ, չունքի միւմքին օլմայաճաղը, վէ հէր չօճուգ քէնտի թապընամուաֆրգ քիթապը օգույուպ, վէ հօշլանմատըղընը պիր թարաֆա աթաճաղը չէօյլէ տուրսուն, ֆիլան քիթապը օգումա տիմքէլէյին, տէյիլ պիր տէֆա, իլլա պիր գաչ տէֆա օգու տիմէք օլաճաղընտա աշէքեարտըր։

Մէճմուա շու նասիհաթըյլա, պայլըճա միլլէթիմիզին քիթապլարը իւզէրինէ, բուհանի վէ ճիսմանի մէմուրինին տիգդաթը թամամէսինի տավէթ իթմէք սէվասընտա կէզմէքտէ տիր, եօխսա, սայիր լիսանատա օգունանլար վազիֆէսինտէն խարիճտէ օլմայը տըր, չունքի էն ֆէնա տէյի պօզաճաղը քիթապը, էվվէլա քէնտիսինին օգումուշ օլմասը լազըմ կէլէճէյի աշէքեարտըր։ Մէճմուա ումումէն միլլէթ լագըրտըր իթմէքտէ օլտուղունտան, պիզ տախի Լուսաւորչական օլտուղումուզ հալտէ, իւզէրիմիզէ ալմայա պօրճլու իսէքտէ, պու ճիսմէլէ իսէ տախի սիւալ իտէրիզ քի, մէզպուր նասիհաթը աճէպա Պապակա՞ն Հայարա մը վէրմէքտէ տիր, էկէր էօյլէ իսէ հագգլարը վար տըր, չունքի ճիզվիթլիք էսէրի պուլունան մէքթէպլէր իչին, ուսուլի մէզպուրուն իճրասը էլզէմիյեթտէն տիր, նասըլ քի տէյիլ քիթապլարը թէֆթիշ իթմէքսիզին, հաթթա գըյասը գավիմիզէ նազարէն, Վէնէտիք վանքընտա, Վիէննա վանքընտա, վէ Փարիստէքի Մուրատեան վարժարանտա տախի, չօճուգլարընանա վէ պապալարընտան կէլէն, վէ եախօտ չօճուգլարընանա վէ պապալարընա կէօնտէրէճէքլէրի մէքթուպլարը տախի, աչքպ օգումատըգճա, սահիպլինէ վէրմէզլէր։

Տէսբօթլո՞ւգ . . .։

Եօգ էկէրչէ, օլ նասիհաթլար պիզլէրէ տախի խիթապէն իսէ, օլ վագրթ ճէվապ վէրիրիզ քի, պիզ Պապական տէյիլիզ, սիզ տահա Լուսաւորչականլըզընն նէ օլտուղուն պիլմէյօրսունուզ, պիզ հէր քիթապը օգույուպ, իյիսինի վէ ֆէնասընը թէմէիզ իտէպիլիրիզ, վագտա, զէվալը էհալիմիզ, 150 սէնէ գատար շապը շէքէր տէյի մէճալուրի նուրմուշ տուր, վէ եազը՞գ քի, օլ վագրթլարտա, Մէճմուա կիպի պիր խայրխահ չըգրպտա, "օգոնմայընըզ շու Վէնէտիք քիթապլարընը, զիրա հէր պիր սահիֆէսինտէն պիրէր ճիզվիթլիք վէ պապականլըգ զօգույօր . . ." տէյի պաղըրմամըշ տըր։ Հալեա պու կիւն վէ պու սաաթտախի, էկէր պիզմ իչին, օգունմասընտան ֆէրաղաթ կէլինէճէք, մուզիրը քիթապլար վար իսէլէր, անլէր տախի, պաշլըճա Պապականլար քիթապլարընընն իչէրինտէ պուլունմագտէ տիրլէր։

Մէճմուայա քէնտի նասիհաթլարընընն անճագ քէնտիլէրէ եարար պիր շէյ օլտուղուն պու գատարճըգ անլաթտըգտան սօնրա, պիրտէ շունու սօրարըզ քի, էօյլէ միլլէթտէ զարարը քիթապլար վար տըր աէյի գափաը սուրէթտէ սէօյլէյիպ կէչմէքտէն իսէ, մատամ քի մագսէտլէրի իպատուլլահընն խայր ու մէնֆաաթըտը, շու պիլտիքլէրի մուզիրը քիթապլարընն, ալէնէն իսմէրինի տախի պէյան էյլէսէլէր, տահա զիյատէ իյի օլմա՞զ մը, վէ հէմտէ ֆէրիզլէրինտէն տէյի՞լ մի տիր . . .։

Ամայիպ հալ, Մէճմուատա միլլէթիմիզէ պիրտէ բուհպան զազէթասը պուլունմասը նասիհաթը կէօրիւլմիւշտիր։ Լաքին էօյլէ պիր նասիհաթ Պապական Հայարա խիթապէն տախի սէօյլէնմէմիշ տիր։

Մէճմուատա միլլէթիմիզ քիթապլարը վէ միւէլլիֆլէրի ալէյհէրինտէ շու թէշէքքի օլունարագ, Լվովսանընն էնզուրա ուսուլի տախի միսալ սուրէթինտէ կէօսթէրիլմէքտէ օլտուղու հալտէ, պու տէֆա Փարիստէ Սէնթօ մէճլիսինտէ տախի, պազըլար թարաֆընտան, այնի թէշէքքիլէր օլունուպ, վէ ազատան Գարտինալ Պոնշօզ ճէնապէրինին տախի թագվիյէթ վերէրէք, էվվէթ, "նէ՞ տիմէք ամիր պու

Ղազէթամըզ հաֆթատա պիր տէֆա օլարագ, ճիւմա իրթէսի կիւնէրի նէշր օլունուր։

Ալթը այլըզը բէշնան 60 ղուրուշ տուր։

Պիր նիւսխէսի 3 ղուրուշ տուր։

Մուշթէրիտէն հիչ պիր եէր իչին, հիչ պիր փարա բօսթա փարասը մանթլուպ օլունմազ։

—օ—

Մուշթէրի եազըմայա իսթէք իտէն զաթլար, ետ Ղէզիր խանընտա 17 նիւմէրօլու թապխանէմիզէ, վէ եախօտ Վարագը խանընտա իւսթ գաթատա 1 նիւմէրօլու օտատա քէնտի ատամըմըզա, արզուլէրինի պէյանէ հիմմէթ իլէմէլի տիրլէր։

Ղազէթամըզա տալի իրսալ օլունան մէքթուպլարըն իւսթլէրի, եան քէնտիմիզէ վէ եատա միւէղզիմիզ պուլունան Պ. Միքիճան Տօղրամաճեանա խիթապէն եազըմալը տըր։

Իլանաթըն պիր սաթրը թիք տէֆա իչին, ղուրուշ 3

Իքինճի տէֆա իչին 2

Իւչինճիւ տէֆա իչին 1

Ուզուն պահպար իչին այրըճա բազարլըգ օլունուր։

—օ—

ՄԷՍՈՒՐՈՒՆ

ԻԶՄԻՐ · Տիգրան Աղա Գարագաշեան։
ԻԶՄԻՏ · Մ. Յակոբ Աղա Նազարէթեան։
ՊՐՈՒՍԱ · Թէոֆիլէ Աղա Գալէօնեան։
ԷՏԻՐՆԷ · Թորոս Աղա Յովհաննէսեան։
ԹՐԱՊԶՈՒՆ · Վարդան Աղա Խաչեան։
ԳԱՑՍԷՐԻՑԷ · Գէորգ Աղա Գալըճեան։
ՀԱԼԷՊ · Յովհաննէս Աղա Քիւրքճեանոֆ։
ԱՏԱՆԱ · Հաճի Յակոբ Աղա Ուրֆալըեան։
ՄԱՆԶԷՍԹԷՐ · Խաչիկ աղա Սինանեան
ԹԷՐՍՈՒՍ · Գրիգոր Աղա Մելքոնեան։
ԹՈԳԱՏ · Հաճի Աւետիս Աղա Արտանեան։
ԵՕԶՂԱՏ · Գասպար Աղա Տէր Յովհաննէսեան։
ԱՄԱՍԻԱ · Բարսեղ Աղա Կիւմիւշեան։

ԻՍԼԱՆԱԹ

Ղազէթամըզը օգուտայա բիայէթի իտէն զէվաթըն, ասլա կիւճէնմէյէրէք, բէշնան պէտէլինի էտայէ հիմմէթ իթմէլէրի բէճա օլունուր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մէճմուայը Հավատիստ սայիր տէֆալար օգունտուղու կիպի, կէչէն տէֆա տախի պիր հիքմէթլու նասիհաթ օգունմուշտուր, շէօյլէ քի, հէր քիթապ հէր էլէ վէրիլմէզ իմիշ, վէ հաթթա Լվովսանընն էքսէր մահէլէրինտէ, եա բուհանի վէ եատա ճիսմանի պիր մէճլիս թարաֆընտան, նիչէ քիթապլարըն, անընա, օլ քիթապլարըն, քիլիսէնին, եախօտ ճէմիյյէթի միլլիյէնին մագսուլի օլտուղլարը եազըլըբ իմիշ։ Հավատ պու քի, պիզտէ էօյլէ պիր չէնզուրա իճրասը օլմասըղընտան, հէրքէս իսթէտիկինի ֆազզով պասարմագտա, վէ օգուլանլար իսէ, իյիյի ֆէնայը ֆարգ իթմէտիքլէրինտէն, էն պէտնամ քիթապլար Լուսաբան կիպի մէտհ օլունուպ, վէ էն ալեա քիթապլարտա, զէմմ օլունարագ, պիրէր թարաֆա աթըմագտա . . . իմիշլէր։ Վէ պէօյլէ պիր հալ միլլէթէ վէ միլլէթին քիթապէթինէ շէրէֆ օլմատըգտան պաշգա, իքիսինին տախի շուբէհսիզ օլարագ, խարապընա տէլալէթ իտէր իմիշ։

Մէճմուանընն շու Լվովսա քիթապլարը հագգընտա սէօյլէտիքլէրի պիւթիւն խիլաֆ տէյիլ իսէ տէ, հէմ սէհվեյաթ վար տըր, վէ հէմտէ դարալը պիր սէօյլէյիշ տիր։ Վագտա բարալըգ հիւքմ ու թէէսսիրի պուլունան եէրլէրտէ քիթապլար իչին էօյլէ չէնզուրլուգլար իճրայէ կէլտիքտէն պաշգա, Լվովսատա բարասլար իտարէսի թահրիրնտա պուլունան մէքթէպլէրտէ տախի կէլմէքտէ տիրլէր։ Լաքին ձէրպէթ մէմլէքէթլէրտէ վէ մէքթէպլէրտէ, ասլա էօյլէ պիր շէյ եօգտուր, վէ հաթթա էօյլէ սըգը թուրթուլմագտա օլան մէքթէպլէր իչին տախի, էֆքէարը սէրպէսթիյէ իլէ մէէլուֆ պուլունան զէվաթը ֆէթանէթսիմաթ թարաֆընտան հէր վագրթ նիչէթէշէքքիլէր օլունմագտէ տիրլէր։ Պիզ զանն իթմէյիզ քի Մէճմուա պու հագրգաթը հալի ճէրհ իթմէյէ չըգրշըրն, լաքին չըգրըրլար իսէ տախի, էվվէլինտէն շունու սէօյլէրիզ քի, թէչի եէրտէ ճէրհէ չըգրըմայա ղահմէթ չէքմէյիպ, տէտիքլէրի քիթապլարտան հիչ տէյիլ իսէ պիր գաչլարընն պիզէ իմլէրինի պէյան իթսինլէրտէ, պիզտէ անլայըպ պագալըմ, սէօյլէտիկիմիզ կիպի տէյի՞լ մի տիր, վէ էքսէրիսի ճիզվիթլէր մէքթէպլէրինտէ օգունանլար տէյիլ միտիրլէր։

Պիզ քիթապլարըն իյիսինին վէ ֆէնասընըն սէչիլմէսի խուսուսունա պիր շէյ տէյմէյիզ, լաքին շու գատարընը պիլիրիզ քի, պու ալէմտէ, հէր քէստէ աղ չօգ իյի իլէ ֆէնայը ֆարգ ու թէմիզլէ զուտրէթ պուլունտուգտան պաշգա, թապիսթիյլէ, տէրս վէրէճէք հօճալար տախի, ֆայիտէլի վէ ֆայիտէսիզ քիթապը թէֆրիզ իտէրլէր, էմմա, չօճուգլար տիշարը չըգարգլարընտա, իսթէտիքլէրի քիթապլարը օգուրլար իմիշ, արթըգ պունունտա էօնիւնէ սէտտ չէքմէք օլմազ, չունքի միւմքին օլմայաճաղը, վէ հէր չօճուգ քէնտի թապընամուաֆրգ քիթապը օգույուպ, վէ հօշլանմատըղընը պիր թարաֆա աթաճաղը չէօյլէ տուրսուն, ֆիլան քիթապը օգումա տիմքէլէյին, տէյիլ պիր տէֆա, իլլա պիր գաչ տէֆա օգու տիմէք օլաճաղընտա աշէքեարտըր։

Մէճմուա շու նասիհաթըյլա, պայլըճա միլլէթիմիզին քիթապլարը իւզէրինէ, բուհանի վէ ճիսմանի մէմուրինին տիգդաթը թամամէսինի տավէթ իթմէք սէվասընտա կէզմէքտէ տիր, եօխսա, սայիր լիսանատա օգունանլար վազիֆէսինտէն խարիճտէ օլմայը տըր, չունքի էն ֆէնա տէյի պօզաճաղը քիթապը, էվվէլա քէնտիսինին օգումուշ օլմասը լազըմ կէլէճէյի աշէքեարտըր։ Մէճմուա ումումէն միլլէթ լագըրտըր իթմէքտէ օլտուղունտան, պիզ տախի Լուսաւորչական օլտուղումուզ հալտէ, իւզէրիմիզէ ալմայա պօրճլու իսէքտէ, պու ճիսմէլէ իսէ տախի սիւալ իտէրիզ քի, մէզպուր նասիհաթը աճէպա Պապակա՞ն Հայարա մը վէրմէքտէ տիր, էկէր էօյլէ իսէ հագգլարը վար տըր, չունքի ճիզվիթլիք էսէրի պուլունան մէքթէպլէր իչին, ուսուլի մէզպուրուն իճրասը էլզէմիյեթտէն տիր, նասըլ քի տէյիլ քիթապլարը թէֆթիշ իթմէքսիզին, հաթթա գըյասը գավիմիզէ նազարէն, Վէնէտիք վանքընտա, Վիէննա վանքընտա, վէ Փարիստէքի Մուրատեան վարժարանտա տախի, չօճուգլարընանա վէ պապալարընտան կէլէն, վէ եախօտ չօճուգլարընանա վէ պապալարընա կէօնտէրէճէքլէրի մէքթուպլարը տախի, աչքպ օգումատըգճա, սահիպլինէ վէրմէզլէր։

Տէսբօթլո՞ւգ . . .։

Եօգ էկէրչէ, օլ նասիհաթլար պիզլէրէ տախի խիթապէն իսէ, օլ վագրթ ճէվապ վէրիրիզ քի, պիզ Պապական տէյիլիզ, սիզ տահա Լուսաւորչականլըզընն նէ օլտուղուն պիլմէյօրսունուզ, պիզ հէր քիթապը օգույուպ, իյիսինի վէ ֆէնասընը թէմէիզ իտէպիլիրիզ, վագտա, զէվալը էհալիմիզ, 150 սէնէ գատար շապը շէքէր տէյի մէճալուրի նուրմուշ տուր, վէ եազը՞գ քի, օլ վագրթլարտա, Մէճմուա կիպի պիր խայրխահ չըգրպտա, "օգոնմայընըզ շու Վէնէտիք քիթապլարընը, զիրա հէր պիր սահիֆէսինտէն պիրէր ճիզվիթլիք վէ պապականլըգ զօգույօր . . ." տէյի պաղըրմամըշ տըր։ Հալեա պու կիւն վէ պու սաաթտախի, էկէր պիզմ իչին, օգունմասընտան ֆէրաղաթ կէլինէճէք, մուզիրը քիթապլար վար իսէլէր, անլէր տախի, պաշլըճա Պապականլար քիթապլարընընն իչէրինտէ պուլունմագտէ տիրլէր։

Մէճմուայա քէնտի նասիհաթլարընընն անճագ քէնտիլէրէ եարար պիր շէյ օլտուղուն պու գատարճըգ անլաթտըգտան սօնրա, պիրտէ շունու սօրարըզ քի, էօյլէ միլլէթտէ զարարը քիթապլար վար տըր աէյի գափաը սուրէթտէ սէօյլէյիպ կէչմէքտէն իսէ, մատամ քի մագսէտլէրի իպատուլլահընն խայր ու մէնֆաաթըտը, շու պիլտիքլէրի մուզիրը քիթապլարընն, ալէնէն իսմէրինի տախի պէյան էյլէսէլէր, տահա զիյատէ իյի օլմա՞զ մը, վէ հէմտէ ֆէրիզլէրինտէն տէյի՞լ մի տիր . . .։

Ամայիպ հալ, Մէճմուատա միլլէթիմիզէ պիրտէ բուհպան զազէթասը պուլունմասը նասիհաթը կէօրիւլմիւշտիր։ Լաքին էօյլէ պիր նասիհաթ Պապական Հայարա խիթապէն տախի սէօյլէնմէմիշ տիր։

Մէճմուատա միլլէթիմիզ քիթապլարը վէ միւէլլիֆլէրի ալէյհէրինտէ շու թէշէքքի օլունարագ, Լվովսանընն էնզուրա ուսուլի տախի միսալ սուրէթինտէ կէօսթէրիլմէքտէ օլտուղու հալտէ, պու տէֆա Փարիստէ Սէնթօ մէճլիսինտէ տախի, պազըլար թարաֆընտան, այնի թէշէքքիլէր օլունուպ, վէ ազատան Գարտինալ Պոնշօզ ճէնապէրինին տախի թագվիյէթ վերէրէք, էվվէթ, "նէ՞ տիմէք ամիր պու

Թարգմանիչ՝ Գ. Ղ. Ալիշան։

Ամենայն ինչ ի Քրիստոս Աստուծոյ հաշտեցուցեալ է զմեզ ընդ Աստուծոյ։ Բ. Կորնթ. Ե. 18։

Ամենայն ինչ ի Քրիստոս Աստուծոյ հաշտեցուցեալ է զմեզ ընդ Աստուծոյ։ Բ. Կորնթ. Ե. 18։

Ամենայն ինչ ի Քրիստոս Աստուծոյ հաշտեցուցեալ է զմեզ ընդ Աստուծոյ։ Բ. Կորնթ. Ե. 18։

Ամենայն ինչ ի Քրիստոս Աստուծոյ հաշտեցուցեալ է զմեզ ընդ Աստուծոյ։ Բ. Կորնթ. Ե. 18։

տիր։ Հալ պու քի, էսէք իտէճէք շէյ, մէքթէպլէրտէ, պիւթիւն պիւթիւն գուլագ արգասընա աթըլմըշլար տըր...։

Պագաս պիզ պիր Սահմանադրութիւնա նայիլ օլտուգ, լաքին Սահմանադրութիւն ատէթա պիր հէքիմ բէյէբէսինէ պէնզէր, օնտա եազըլմըշ օլան իլաճլարըն եարտըրըլմասը իչին, փարա լազըմ տըր։

Պու Հալ իլէ միլլէթ իսարէ էթմէք, պիւյիւք պիր տէնի, քիւչիւք պիր եամա իլէ, չէքէրէք վէ պիւզէրէք գաբամայա չալըշմագտան պաշգա պիր շէյ տէյիլ սիր։

Պու միհիմմ մատտէ իւզէրինէ սայիր տէֆա տախի սէօյլէրիզ։

Պու հաֆթա Իզմիտէն ալտըղըմըզ խապէրէ նազարէն, կէչէն հաֆթա Խթիմատճեան Գէորգ աղա օր թարաֆա աղիմէթլէրինտէ Սահմանադրութիւնուն իճրայէ պաշլամասը իչին, սէքիզ նէֆէր զէվաթտան միւրէթթէպ պիր Գործադիր ժողով թէշքիլինէ հիմմէթ իթմէշլէր, վէ մէզպուր ժողով տախի, խուսուսա մէզպուրճա սայրու ղայրէթտէ պի գէշսուր պուլունմագտէ իմիշ։

Մեմրուկ վարդապետին կէրէք միլլէթճէ պաղը միւնազարանըն տէֆի, վէ կէրէք Սահմանադրութիւնուն իճրայէ գօնուլմասը նէյէթիյլէ, պու փէնչշէմպիհ կիւն, Մըսրը ճանիպինէ հօշճու օլտուղու, հավատսաթտան տըր։

Պիր վարդրթտան պէրու, իշթիյազը շէտիա իւղնէ պէքլէնիլմէքտէ օլան, Երկրագունդ նամ ղազէթա, քէնտի էհլիյէթ ու լիյագաթրյա միլլէթիմիզտէ քէսպի շէօհրէթ իթմիշ պուրունան Կարապետ վարդապետ Շահնազարեան թէէլիֆի օլտուղու հալտէ, Մանչէսթէրտէ քէնտի թապահաճէինտէ թապըլունարագ կէլմիշ տիր։

Մէզպուր ղազէթանըն, միլլիթիմիզէ պիւյիւք պիր խրտմէթ ինճէճէկի էմէլի էղլէպտէն պէճէլունտուգտան պաշգա, ֆիյաթճա Հուսգունդու ճիհէթիյէ տախի, մէմնունիյէթէ շայան ուրէթտէ տիր։ Էհմալէ քի, միլլէթիմիզ ղազէթալարընըն, ագալի իբի պիւյիւքլիյինտէ պէնլունտուղու թագտիրտէ, բօսթա փարասը տախի պէրապէր օլարագ, սէնէվի ղըյմէթի 25 շելին (137 ղուրուշ) օլուպ, վէ Հաֆթատա պիր նիւսխէ չըգարըլաճագ տըր։

Խթանպօլնա միւրէթի Նազըմայա արզուհալէրէ, Դաքաթատա Տէյիրմէն խաղընտա, իւսթ գաթտա, Հիսարլեան Արգիս աղանըն օտասընա պէնյուրմալարը լազմ կէլիր։

Պունտան իբի մահ գատարմուգատէմ, միլլէթիմիզին գաթօլիք գրմը Պաթրիգխանէսի իչին, հիւքիւմէթ թարաֆընտան 10 ազատան միւրէթթէպ պիր մէճլիս թային պուրրուլմուշ իտի։ Մէճլիսիմէզպուր թարաֆընտան օլունան տավէթ իւզէրինէ, տիւնքի կիւնէ գատար իւչ տէֆա ումումի մէճլիսէ թօփլանըլմըշ իսէտ, պիրինճիտէ միգտարի քիֆայէ ատէմ պուլունամամը, իքինճիտէ, միգտարի քիֆայէ ատէմ պուլունմուշ, ֆէգաթ մէսալէհի միհիմմէ իւզէրինէ միւնազարէ օլունմագտըրը, ատճանքի մէճլիսին թէճէմմիսինէ գարար վէրիլմիշ, վէ նիհայէթ տիւնքի մէճլիսէ էնճամի միւթէպէրանընտան իսայլիճէ քէսան թօփլանմըշ իսէտէ, մէզպուր մէճլիսին ազալարընտան իքիսի թահրիրէն իսթիֆա իթմիշ օլուպ, վէ սէքիզ տախի հազըր օլտուգլարը հալտէ լիսանէն իսթիֆա իթմիշլէր տիր։ Լիհալի պունուն իւզէրինէ, Տիւզան Մեհրան պէյ հազրէթլէրինի չու սըրատա պէյնէլ հիւքիւմէթ վէ էհալի պիր վանէթա թանըլմասըյլա պէրապէր, պիր Ղաթրիգ ինթիխապը խուռնուսունա տայիր, հիւքիւմէթ իսթիտա իթմէյէ գարար վէրտիկի։ Վէ ամինտէ 70—80 իրղա թօփլանըլտըը մէսմուաթտան տըր։

ԻԼԷՆԻ ՄԻՆՄԻ

Պունտան տօգսան սէնէ ագտէմ, Ինտիսանտէ վէքֆաթ իտէն Ղրմէնի միլլէթինտէն հօճա Ղազար Գրիգորեանը թերք իյլէտիկի միրասընտան, մէմալէքի շահանէտէ պուլունան վարիսլէրինէ իսանպէթ իտէր սէհմին պիր հիսէսի, Մարկոսեան բիֆաթլու Գրիգոր Նֆէնտինին վասէթասը իլէ թահսիլ օլունմուշ, վէ հիսէսի մէզբիւրէնին վերէսէյի մէշրուէ պէյնինտէ պէր վէճճի հագգանիյյէթ թագսիմի, Պապի Ալի ճանիպինտէն Նրմէնի Պաթրիքխանէսի մէճլիսինէ իհալէ պույրուլմուշ օլտըղընտէն, մէճլիսի մէզկուր վերէսէյի մերգումէնին կէլուպ հազը պուլունմալէրի իչին, պու կիւնտէն պէտ իլէ, ալթը մահ միւտտէթ թայինինէ գարար վերմիշ տիր։ Իմտի միւմայիլյհ հօճա Ղազար Գրիգորեանը վերէսէյի մէշրուէլէրի հէր նէրտէ պուլունուրլէր իսէ, կէլէճէք շէհրի իլուլը 28ինէ գատար՝ եա պին նէֆս, վէ եախօտ պիլ վէքեալէ Նրմէնի Պաթրիքխանէսինէ կէլուպ, հազը պուլունմալէրի, վէ քէնտի իսմինի գայտ իթտիրտէրէք հագլարընը սապիթ իթմէլէրի իչին, իշպու իլանի ըէսմի իլէ, պիլ ճիմլէ էֆրատի միլլէթէ պէյան իտէր, պունընա պէրապէր իսթար իտէր քի, վերէսէսէն հէր պիրինին եէտինտէ միւթէպէր շէհատէթնամէ օլմագ լազըմ տըր։ Վէ քիմ քի պին նէֆս կէլէմէյուպտէ, վէքիլ թային իտէր իսէ, քէնտի իմզասը իլէ միւմզի վէ մահալի միլլէթ մէճլիսի թարաֆընտան մուսատտագ վէքեալէթնամէ իլէ կէօնտէրմէսի լապիտ տիր։

Պալեատէ զէքր օլունան միւտտէթ թէքմիլ օլունտըղը միւթէագգիպ, հագգի իրսիյէնին թագսիմի՝ Պաթրիքխանէյի մէզկուր մէճլիսի վեսէթասը իլէ, պէր վէճճի հագգանիյյէթ իճրա գըլընաճագ, վէ օնտան սօնրա պունա տայիր պիր կէօնէ թալապ վէ իստասա վուգուրնտէ, գաթէն ամէլ վէ իթիպար օլըճմայաճագ տըր։

28 Մարտ 1864

Պ-Ընդ-Գ-Ն-Ն-Ի Նրմէնեան

Տէր Խթանպօլ.

Պունտան էվվէլքի Ս. Արագատա, Իգնատիոս Սրբազան պահսընը Եազտըգտան սօնրա, Խրիմեան Մկրտիչ վարդապետ մատէսի հագգընտա տախի, քէնտի միւթալաամըզը պէյան իտէճէկիմիզի սէօյլէմիշ իտիք։

Իրէզալիք Դամանակին 32 ինճի նիւսխէսինտէ, միւմայիլէյհ Խրիմեանտէսէլէսինին տախի թէսվիյէվէզեր օլտուղու, վէ միւմայիլէյհին լէքէյի խէթայատան արի պուլունտուգտան պաշգա, հաֆթա շիւքրանիյյէթէ տախի շայէսթէ պուլունտուղու օգունմուշ տուր։

Խրմեան Մկրտիչ վարդապետին թէպրիյէյի զիմմէթ իտէպիլմէսինէ ճան ու տիլտէն արզուէքէօլան, էկէրչի իւչ քիշի վարիտի իսէ, պիրիսի տախի քէնտիմիզ օլտուղուն խալիսանէ իգրար իտէրիզ, վէ տավաճըլար պուրատա պուլունմասընը հալտէ, նասըլ օլուպտա, էօյլէ պիր զիյատէսիյլէ էհէմմիյէթի քէսպ իթմիշ օլան մէսէլէնին թէսվիյէ օլունապիլտիկի զըմնընտա, հուսուսէ կէլէն թէհայիւր ու թէաճճիպիմիզի տախի պէյան իյլէտիքտէն, վէ օրասընը սիւքիւթ բերտէսիյլէ սէթր իյլէտիքտէն սօնրա, եալընըզ շունա էսէֆ իտէրիզ քի, պիր տավատա, եա թէօհմէթլի տիր տէյի ազվիյաթ ալթընտա պուլունանը, եա իֆթիրա իթմիշ օլանըն գապագ հաթը չըգմասը, վէ եախօտ իշտէ պիր եանլըշլըգ օլարագ, պիր խէթա սահիպի պուլունտասը թապիաթըն իգթիզասընտան օլուպ, վէ Խրմեան ճէնապէրի իսէ, դապահաթսըզ չըգմըշ օլտուղու հալտէ, միւմայիլէյհ ալէյհինտէ իֆթիրայա եախօտ ազվիյաթա ճիւրաթ իթմիշ օլանլար ալէյհէրինտէ, հիչ պիր լազըմտը կէօրիւլմէմիշ տիր։ Հաճ պու քի էկէրչի Խրիմեան հագգը իսէ, թապիաթիյէ տավաճըլարը եախօտ տիւշմէնլէրիգապահաթը տիւշմէլի տիրէր, էկէր գապահաթը իսէլէր, ճէզա գանունամէսինէթէվֆիգան լազըմ կէլէն միւճազաթը չէքմէլիտիրլէր, էկէր լազմ կէլէն միւճազաթը չէքմէճէք իսէլէր, իճապը հալ, մէսէլէնին սայիր ճիւմլէլէրինէ պէրապէր, օլ խուսուս տախի էհալիյէ պէյան օլունմալը տըր։ Տիմէք տիր քի, եա Խրմեան հագգը չըգամամըշ տըր, եա հագգը չըգմըշ իսէաե տիւշմէնլէրինէ կէօզ գարատըլմըշ տըր... Վէ եախօտ Յամանակասաբ ճիւմլէտէն սարիը նազար օլունմուշ գուր, պու իւչ գրթա շիւրհէնին իչինտէն, պիզիմ իչին էն զիյատ իհթիմալէ եագընը, տիւշմէնլէրէ միւսաատ օլունմուշ օլմասը տըր, վէ էկէրչի օլ շիւրհէ-միզտէ սահիհ իսէ, իլավէթէն շունու տախի սէօյլէրիզ քի, միլլէթիմիզէ ֆէնալըգ իտէնլէր քիմլէր օլուրլար իսէ օլսունլար, շէրան վէ նիզամէն, լազըմ կէլէն միւճազաթը չէքմէճէք, նէ կէօրիւլէն շէրիաթ տօղրու սայրլապիլիր, վէ նէտտէ զալըմլար իլէ քէօթիւլէրին սայրսը էքսիլէրէք, միլլէթիմիզ սէլամէթ եիւզիւ կէօրէպիլիր։

Որ ոՒՆՉՅ ԱԿՆՋ ԸԵԼԵՎ ԼՈՒՅԵ՞։

Կ. Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹՔ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Նիյտէ գայիմագամլըղը, Ուրֆա միւթէսարրըֆը էսպագ սէատէթլու Բաղիպ բաշայէ թէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

Վէաղըտխանէտէքի գասրը հիմայուն պաղչէսինէ վաղ օլունմագ իւզրէ, օնտէօրթ տանէսի եալարզը բիրինճէն, վէ օն տանէսի տախի մէրմերտէն օլմագ իւզրէ, եիկիրմի տէօրթ ատէտ փարիսէ արսլան սիբարիշ օլունտուղու հավատխաթտան տըր։

Մէնֆիյէն Վէօթահեատա պուլունան Մօրալը Մէհէմմէտ բաշա իչին Դատը կիճէսի վէֆաթ իթմիշ տիր տէյի Օսմանլըճա ղազէթալարտա, ագտէմճէէր նէ գատար եազըմըշ իսէտէ, սօնրատան ասլը օլմատըղը տախի իլան օլունմուշ տուր։

Բումիեան միլլէթի Պաթրիկի Սօֆրոնիոս էֆէնտի հազրէթլէրիյլէ, միլլէթիմիզ Պաթրիկի Պօղոս էֆէնտի հազրէթլէրինէ, պիրինճի ռիւթպէտէն պիրէր գըլթա Մէճիտիյէ նիշանը զիշանը իհսան պույրուլմուշ տուր։

Ըսաքիրիշահանէէին էքմէյինիեազին վագրթա գատար, խարիճէն ատէմլէր վերմէքտէ օլուպ, մուախխէրէն վերիլէն գարար իւզրինէ, շու խուսուսուն ասաքիրէ իհալէ օլունմուշ օլմասը, վէ էքմէյին օգգասընը գաչ փարայա չըգմասընը անլաշըլըպ, վէ լազմ կէլէն տէֆթէրլէրին Թանզիմի էղէմմիյէթտէն պուլունմասը հասէպիյլէ, շիմտիյէ գատար, էքմէք ալմասը պատա պէտէլինի ալանլարը մանթուպաթը վերիլէմէմիշ իսէտ, պունտան սօնրա իճապը իճրասընա պագըլարագ, հինէ էվվէլքի կիպի, հէր քէսին թայինթի պէտէլ ագճէսինին վերիլէճէկի, Ռէրիտէյի Ասկէրիյէտէ, թաֆսիլլի սուրէթտէ օգունմագտէ տիր։

Ընատօլու նամ ղազէթանըն պիր Լուսանախթան ղազէթասընտան ալարագ եազտըրընա նազարէն, կէչէն սէնէ Սամսուն թարաֆընտա զուհուրա կէլմիշ օլան պիր պույնուզլու էրքէք միսիլլու, պու տէֆա տախի, Գրգրբս թարաֆլարընտա քեսյին Լիվատիա նամ քէօյտէ, պույնուզլու պիր գարը զուհուր իթտիկի կէօրիւլմէքտէ իմիշ։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Լիվրօպաճա պու հաֆթա, կէչէն հաֆթալարտան զիյատէ պիր միհիմմ Ճավատիս վերէմէմիշ։ Շիմտիլէրտէ էն պիւյիւք մէսէլէ, Տանիմարգա մէսէլէսի օլտուղու հալտէ, օր պապտէ տախի, Իրուսիալըլարը Գրէֆէրիլիսը պիր գաչկուն թօբա թութտուգտան, վէ պատէհու թէսլիմ օլմասընը թէքլիֆ իտիպ, վէ բէատ իւզրէ ճէվապ ալարագտան սօնրա կէրի չըքիմէլէրինտէն, վէ Ավսթրիալըլարը Տիրբէլ գալեասընը ալամատըգլարընտան, վէ Տանիմարգա գրալը հազրէթլէրինին Ըսկէնճէզիրէսիսի կէօզտէն կէչիրմէսինտէն, վէ Գօնֆէրանսատան, վէ Շրվէտ էհալիսի վէ գրալը թարաֆընտան, Տանիմարգա հագգընտա զուհուրա կէլմէքտէ օլան հիւսնի թէվէճճիհ վէ ալեհմէթի ֆէտաքեարանէտէն իպարէթ պուլունմագտէ տիր։

Լօնտրայան մարտ 30ատ կէլէն թէլէգրաֆ խապէրինէ կէօրէ, Գէտի ատալարը Գունան տէվլէթինէ թէրքինէ տայիր թէրթիպ օլունան ահտնամէնին զէյլի, պու տէֆա Ինկիլիթէրրա վէ Գունան տէվլէթլէրի պէյնինտէ իմզալանմըշ տըր։

Գօրէնհակատան ապրիլ 4տէ չիքիլէնթէլէկրաֆա կէօրէ, Ըլմանեալըլար Սօնտերպուրկ շէհրինի իբի կիւն թօբա թութմուշլար, վէ շիմտի սթէջ քէսիլմիշ իսէտէ, շէհրի մէզպուրուն իչ բայատ պիրիսի եանմըշտըր։

Լօնտրա, ապրիլ 5։— Մ. Սթանսֆէլտ լորտ Ամիրալլըգ մէնէտինտէն տիւմիւշ տիւր, վէ պունտան իսէ, լորտ Խալիֆաքսը թագըմընըն իպգասը խուսուսու նէշէթ իթմէքտէ տիր։

սիւթունլարընը անըն պահսը իչին քիւչատ իթմիշլէր, վէ պինլէրճէ էհալի իսէ, գալպէն շու թօփալ Դէնէրալը գալշըլամագտա, վէ ատարը ալեագայի տէրուն իզհար իթմէքտէ, վէ նիչէ նիչէ գումթէլէր թարաֆլարընտան, նութգլար զիյաֆէթլէր վէ միթինկլէր հազըրլանմագտա տըրլար։

Ֆրանսանըն գավանինմէճլիսի երեսփոխանլըգ գուրասընա տայիր պիր գաչ նութգլար թէրճէմէ իթտի իտիք։ Սէրպէսթիյէթ թարաֆտարլարընը էքսէլլայէթի արա գազանաճագլարը շիւրհէսի, հիւքիւմէթ օլ գատար զայլէ վէ էնտիչէ վէրտիքի, գուրա վերէճէքլէրին էօթէէտէ պէրուտէ, հիւքիւմէթ թարաֆընտան բուխսատ թահսիլ օլունմատըգճա, թէճէմմիսէսի, շէհիտէն հասագ օլունտու։ Վէ զանէէն շու թէպտիր իլէ, պաղը զէվաթըն գուրա գազանապիլմէսինէ պիր մանի օլունմագ նիյէթլէրինտէ կէզինիլտի իսէտ, քիւչլի սայ ու իհթիմամ պօշա կիթմիշ օլտու, չիունքի, էն զիյատէ մուճիպլ էնտիչէ օլան զէվաթտան իբի քիշի, եանպիսի Մ. Դարնօ 13,551, վէ տիկերի տախի Մ. Կարնիէ Խաժէս 14,444 գուրա գազանմըշտըրլար։

Դէնէրալ Կարիպալտի մարտ 23տէ Մալթայա չըգտըգտա, բէք չօգ գալապալը սօգագլարա տօլտուգտան պաշգա, ինտիկլօգանթատըն էօնիւնտէ թէճէմմիւ իթմիշ օլան պայաղը խալգ իչինտէ իսէ, իքի եիկնէֆէր գատար Պուրպօնլուլար պուլունմասընա, վէ պաղը սույի զաննլարա զահիր օլունմասընա մէպնի, Կարիպալտիյէ տօսկ պուլունանլարտան տախի խայլիճէ գալապալըգ, իչէրիսինէ գարըշմըշլար, վէ տիւշմէնլէրի թարաֆընտան պաղը ըսլըգ սէալէրի իչիսիմէյէ պաշլատըգտա, պէրի թարաֆտան տախի էլլէր վուրուլուպ, եաշսէսլէրի զուհուրա կէլտիկինտէ, նիյէթֆաստէ սահիպլէրի խէճիլ տիշմիշլէտիր։ Վէ օր էնկեամտէ Կարիպալտի լագանտանրն պաղդօնունա չըգարագ, էհալիյի սէլամմըզը, վէ էհմիֆքիսարլարընը մէսէրրէթինի մուճիպ օլմուշ տուր։

Կարիպալտինին իբի էվլատը, պիր սըր քեսթիպի, պիր հէքիմի, վէ պիր գաչ նէֆէր տօսթլարը պէրապէր օլտուգտան պաշգա, պիրտէ Ինկիլիզ գօլօնէլի պէրլիտէ սէյահաթ իթմէքտէ իմիշ։ Միւմայիլէյհին սայաղընը գուրշուն եարասը հէնէ գատար պիւթիւն պիւթիւն իյի սլմամըշ իսէտ, վիճուտի սըհհէթ իւզրէ պուլունմագտէ իմիշ։

Կէրէք բէսմի վէ կէրէք զայրի բէսմի-լան միւթէպէր վէ մուազզամ զաթլար բէսմի խօշամէտիյի ֆիքա իթմիշլէր, վէ Մունէթթի նամ օղլու պիր գաչ գազինօլար վէ մահալլը սայիրէյի ումումիյէյի կէզլթէմաշա իյլէմիշ տիր։

Կարիպալտի վէ արգատաշլարը, Մալթատա պիր կէճէ գալտրգտան սօնրա մարտ 2ինտէ Լօնտրա իչին եօլճու օլմուշլար տըր։

Կարիպալտինին շու եօլճուլուգտան նիյէթի, էկէր իսանըլմագ ճայիզ իսէ ինանմալըյըզ, կիւյա հէմ թէպտիլինապ իսէ հավ, վէ հէմտէ Ինկիլիզ միլլէթի թարաֆընտան քէստի հագգընտա զուհուրա կէլմիշ օլան հիւսնի թէվէճճիհ վէ մէվէտտէթի զըմնընտա իզհարի շիւքրանիյյէթտէն իպարէթ իմիշ։

Լօնտրատան մարտ 30տա կէլէն թէլէգրաֆ խապէրինէ կէօրէ, Գէտի ատալարը Գունան տէվլէթինէ թէրքինէ տայիր թէրթիպ օլունան ահտնամէնին զէյլի, պու տէֆա Ինկիլիթէրրա վէ Գունան տէվլէթլէրի պէյնինտէ իմզալանմըշ տըր։

Գօրէնհակատան ապրիլ 4տէ չիքիլէնթէլէկրաֆա կէօրէ, Ըլմանեալըլար Սօնտերպուրկ շէհրինի իբի կիւն թօբա թութմուշլար, վէ շիմտի սթէջ քէսիլմիշ իսէտէ, շէհրի մէզպուրուն իչ բայատ պիրիսի եանմըշտըր։

Լօնտրա, ապրիլ 5։— Մ. Սթանսֆէլտ լորտ Ամիրալլըգ մէնէտինտէն տիւմիւշ տիւր, վէ պունտան իսէ, լորտ Խալիֆաքսը թագըմընըն իպգասը խուսուսու նէշէթ իթմէքտէ տիր։

1852 սէնէսի ահանամէսինի իմզալամը օլան տէվլէթլերին քեաֆֆէսի տախի գօնֆէրանսը գապուլ իթմիշլէր իսէտ։ Գէրմանիանըն Տիյէթ Թապիր օլուսնան մէճլիսի Թարաֆընտան հէնուզ պիր ճէվապ զուհուր իթմէմիշտիր։

Կէչէն հաֆթա քի եազարղըմըզ Շիֆֆիլտ սու գումրանեասը հավուզու սէպէպինտէն գազազէտ օլանլար իչէն։ Ինկիլիզ գրալիչասը հազրէթլերի Թարաֆլարընտան 200 լիրա իանէ իհսան օլունուպ, վէ շիմտիյէ գատար օլ նիյէթ իչէն 20ին գատար լիրա թօբլանմը տը։

Կէչէն հաֆթա քի պահստա, գ-ւեպ տէյէճէք եէրսէ սէհվէն գ-ւբեպպ տէմիշլիզ տիր։

Լօնտրատա գատընլար Թարաֆընտան, Տանիմարգա եարալըլարը իչիւն, պէշ պին լիրա տահա իանէ կէօնտէրիլտիկի զազէթալարտա օգունմագտա տը։

Ամերիգատա ճէնիկ տէվամ օլունմագտէ օլուպ, Գօնֆէտէրէլէր պիր Գէտէրէ կէմիսի տահա պաթըրմըշլար, վէ Գէտէրէլերին պիր ժէնէրալը 15 պին քիշի զայպ իտէրէք պիր մուհարէպէտ եէնիլտիքտէն սօնրա, կէրի չէքիլմէյէ մէճպուր օլմուշ տուր։

Գօնֆէտէրէլէրին պիր լիմանընտան, պին պալեա բամպուգ եիւբլիւ պիր վաբօր, գաչարագ ՝ սվանա լիմանընտ եէթիշմիշ տիր։

Մէքսիգայա իմբէրաթօր օլաճագ օլան Եբշիտիւգ Մագսիմիլիէն հազրէթլէրինին, փարիստէ մալիյէ նազըրը միւսիւ Ֆուլ ճէնապլէրինին մարիֆէթիյլէ, 28 միլիօն Ինկիլիզ լիրասը իսթիգրազ իտէճէկի հավատխասթատան տը։

Էթինա գրալը հազրէթլերի Եէտի ատալարտան պիրիսի օլան Գօրֆու ատասը-նա կիտէճէյինտէն, ճէզիրէյի մէզպուրէտ, միւշարիւէյհ հազրէթլերինի գարշըլամագ նիյէթիյլէ, ազիմ թէտարիքսաթ պուլունմագտա, վէ գարայա չըգարմագ իւզրէ հազըրլանմագտէ օլան սանտալտա իսէ, 6 նէֆէր կէնճ վէ տիլպէր գըզլարը քիւրէք չէքիպ, վէ եէտինճի պիր գըզը տախի տիւմէն թութաճաղը, վէ մէրգումէլերին պօյունլարընտա պիրէր մավի գօրտէլա պուլունուպ, վէ հէր պիր գօրտէլանը իւզերինտէ տախի, պիրէր ատանը իսի եազըլը պուլունաճաղը, հավատխասթատան տը։

Պէնիի ատէմին գատը ու հայսիյյէթինի արթըրան խասսէլէրտէն պիրիսի տախի տավալը օլմագտը. էկէրչի տավալը ատէմլէր օլմասալար, վէ քէնտիլերին իտտասալարը ուզրունա գուրպան իյլէմէսէլէր, հէր եէրտէ վէ հէր վագրթ, պիր գաչ զալըմլարը, պիր գաչ միլիօն էհալիլերի, քէնտի քէյֆիլերինէ էսիր իտէճէքլերի պիր իշթիպահ տը։

Իբիսէնէտէն պէրու Ռուսիատա Լէհլիլեր շու գատար գանլար տէօքմիւշլէր, վէ շու գատար ճէֆալար չէքմիշլէր իքէն, եինէ քէնտի տավալարընը գօրգմայրպ իլէրու կէօթիւրմէյէ չալըշանլար էքսիք օլմամագտատը, նասրը քի պու կիւնլէրտէ [illegible] շատտա, պիր պիւյիւք մէքթէպտէ, Իմբէրաթօր հազրէթլերինին ճիւլուսլարը թէպրիքի միւնասէպէթիյլէ թագտիս օլունան պիր պատարագտա, շակիրտանտան իբինէֆերի, ինատ իտիպ տուրմատըգլարընտան, ժէնէրալ Պէրկ էմրի իւզրէ նէֆ օլունմուշլար տը։

Ղաբօլիտէ գօնթր—ամիրալ Վագգանը չօճուզունու պիր բաբաս, բէտէրի աֆօրօզլու տուր տէյէրէք վաֆթիզ իթմէք իսթէմէտիկինտէն, մէրգումուն իւչ մահ մահպուսիյէթինէ, վէ 500 ֆրանգ տախի ճէրիմէ վէրմէսինէ հիւքմ օլունուպ, վէ չաճուգ իսէ պաշգա պիր փարաս մարիֆէթիյլէ վաֆթիզ օլունմուշ տուր։

Կարիպալտի Գաբրէրատան չըգար չըգմազ, Իթալեատա ֆօնտօլար տիւշմէյէ պաշլամըշ տը։ Լաքին սօնրատան, պաշգա պիր եէրէ կիթմէյիպ Լօնարայա կիտէճէկի անլաշըլտըգտա, ֆօնտուճուլարը գօրգուլարը մահվ օլմայա եիւզ թութմուշ տուր։

Թահրանտա մաքինա վէ ալեաթը սայիրէ եաբտըրըլմագ իւզրէ։ Իրան տէվլէթի Թարաֆընտան, Լօնտրայա սիբարը օլունմուշ օլան իքի նէֆէր միւհէնտիսլէր շէհրի մէզպուրա կիթմիշլէր տիր։

Օբինիօն Լասիօնալ նամ զազէթատա շու տիգգաթէ շայան պիր պահս օգունմագտէ օլտուղունտան, թէրճէմէ իտէրիզ։

"ՄԷՋՀԷՊՃԷ ԱՏԷՄ ԵԷՄԷՔ

"Լօտույու Թանը՞րմըսընը. — Սուլուգ իմբէրաթօրունուն մէզհէպինի Թանը՞րմըսընը, Զէհիրսիզ Եըլանըն գանունունու Թանը՞րմըսընը։ Պու կիւրունուն մէզհէպի Աֆրիգատա իհտաս օլունուպ, հիճրէթ իթմիշ օլան բէք չօգ թայիֆէլէր իչինէ եայըլմըշ օլտուղու հալտէ, քէնտի սատէլիյինէ նազարէն բէք աթիզ մէկհէպլերէտէն պիրիսի օլտուղու անլաշըլմագտա տը։ Վէ մէզհէպի մէգպուրուն խիւլասասը շու աթիտէքի եէտի ատէտ թէնպիհաթատան իպարէթ պուլունմագտա տը, եանի,

1° Զէհիրսիզ եըլանա սէճմէ գրմաղը։

2° Զէհիրսիզ եըլանըն պաշ քէյիշի օլան փափա—Գանունունուն լիսանբյալ սանա օլունան հէր պիր էմրէ, քէօր քէօրիւնէ իթաաթ էտիպ իճրա իթմէլիսին։

3° Էկէրչէ հէր պիր միւրատ վէ նիյէթինին գապուլ օլունմասընը իսթէր իսէն, Զէհիրսիզ եըլանըն եանընա կէլտիկինտէ, ասլա էլէրին պօշ կէլմէմէլիսին։

4° Սէն ասլա էսրարլարը (խորհուրդք) մէյտանէ չըգարմամալըսըն։

5° Զէհիրսիզ ըլանըն աղիզ սանտուղասընը էթրաֆընտա, մէճնունուն օլարագ օյնամալըսըն։

6° Զէհիրսիզ եըլանա քէչիլէր, թավուգլար, վէ միւքին օլտուղու սուրէթտէ, չճուգլար տախի գուրպան իթմէլիսին։

7° Իհտա օլունան գուրպանընը էթինտէն եէյիպ վէ գանընտան իչմէլիսին։

"Լօտուունուն էսրարը շիմտիյէ գատար սատագաթը քեամիլէ իւզրէ սագլանմագտա օլտուղունտան, շու եէտինճի, եանի գուրպանա տպիր օլան էմրին սահիհ օլուպ օլմամասը խայլի վագթտան պէրու շիւրհէ թահթընտա գալմըշ իսիյսէտէ, ագրպէթքեար հագդըգաթը հալ մէյտանէ չըգըպ, նազարը շէրիաթ, թա շու ինսան էթի եէմէյէ բուխսաթ վիրէն մէզհէպին էսրարընա գատար վաբէրին շունճա տէրայիս ու զայրէթլերի, մէզհէպի մէզպուրուն ահքեամընը իճրա իտէնլերի, քէնտի իթիգատը պաթը։ Վէ վահշիլերինտէն վազ կէչիրմէքլիյէ միւգիէտիր օլամամը։ Վէ զարարսիպի, վէ էն զիյատ միւթալաայա շայան եէրի շուրասը տը քի, զէհիրսիզ եըլանա թարընան սօֆուլարը քեաֆֆէսի տախի հէմ գաթօլիք, վէ հէմտէ պապատան պէդու գաթօլիք պուլունմագտէ օլանպ տայիմա վէ ուզ սուզ քիլմէսէյէ կիտիպ կէլմէքտէ, էլէրինտէ թէսպիհէր չէվիրմէքտէ, ազինկերին սուրէթլերինէ վէ մանունքլարա սէճտէլեր իթմէքտէ, ժաղօնլարընը (սօգագլարտա վէ եախսատ մահալլի սայիրէտէ պուլունան թաշտան եախսատ պաշգա էշեատան օյուլմա Մարիամ կոյս սուրէթլերի) էօնլերինտէ կիւնլուքլեր թիսթիւրմէքտէ, վէ պիր չօգ տախի օրհնած ը-ը իսթիմալ իթմէքտէ տիրլեր։ Կէլէլիմ շիմտի վուգուաթա։

"Շէյլէ քի, Ամերիգատա Հայիթի ճիւմհուրու մագարբը հիւքիւմէթի եագընընտա, Պիզոթօն նամ մահէլլատ, իշ պու կէչէն գէկտեմբեր այընընը էվասրթընտա, Գօնկօ ճէլլէ իսմինտէ ատէմին պիրիսի, ալլահլարը օլան Վօտու թարաֆընտան, ինսան էվլատլարընտան քէնտույէ պիր գուրպան իհտա իթմէք իւզրէ պիր էմիր իլէ պէրապէր։ Օլ Լմրի իճրա վէ իթա իտէր իսէ, ֆագբըլըզը զէնկինլիյէ թէպտիլ օլաճաղը խապէրին տախի ալը։ Սէրգում քէնտի հէմշիրէսի օլան ժան ճէլլէ իլէ էթթիֆագ պիրլէ։ պիզզաթ քէնտի եէկէնի օլան Գէր ճէլլէնին գըզը Գէրօսին նամ եէտի սէքիզ եաշընտա պիր գըզը գուրպան իթմէյէ գարար վէրիր։ Զէվալը գըզը, դեկտեմբեր 27տէ, ժիւլիէն Նիգօլա իսմինտէ պիրիսինին խանէսինէ կէօթիւրիւքտէն սօնրա, քէնտի մէզհէպտաշլարընտան սայիր պիր էրքէք վէ պիրտէ գաբը իլե, էլէրինի վէ պայգլարընը պաղարլար։

"Մէրգումէյի օլ հալտէ կէօթիւրիւպ Ֆիզզէաղ [illegible] էսրարճա լիսանլարընճա հէ-ֆէ-ֆէ թէսմիյէ իթտիքլերի մահէլլէ վազ ետէրլեր։ Վէ օրատա էօյլէճէ, տէօրթ կիւն գալը, վ. պատէհու, եանի դեկտեմբեր 30տա, չարշէմպէհ կիւն ախշամին սաաթ օ-նունտա, օրատան տախի մէրգումէյի բէլլէնին խանէսինէ կէօթիւրիւրլեր։ Գուրպան օլունճաղ սաաթ վուրուր։

"Ֆլորէալ նամգարը պիչարէնին եանլարընա պասար, վէ կէրբիյէ տախի պայալընա պաստըզը հալտէ, ժան ճէլլէ նամգարը, պիչարէյի եանի քէնտի եէկէնինի թուռթուպ պօղար։ Ճէնազէ եէրէ եայըլը, վէ Ֆլորէալ պիր քէսկին պէշագ ալարագ, պաշընը քէստիքտէն սօնրա, տէրիսինի տախի իւզէր։ Շու իճրա հէման պիթէր պիթմէզ, ժան ճէլլէ, Ֆլորէալ, Կէրիե, Գօնկօ, Ֆլորէալըն գարըսը Ներէին, ժիւլիէն Նիգօլա, վէ Բազէիտա վէ Պէյյար նամ գատընլար, գուրպանըն իւզերինէ իւշիւշերեք, էլան տիթրէմէքտէ օլան էթինի գարըշա գարըշա էեյիպ, վէ գանընը տախի սրճագ սրճագ իչէրլեր։

"Պու տէհշէթամիզ զիյաֆէթտէն սօնրա, էթ էեյիճիլեր զէվալը Գէրսինին պաշընը ալըպ, Ֆլորէալն խանէսինէ կէօթիւրիւրլեր, վէ մէզպուր գաֆայը օրատա ԷՆԷՄ թապիր օլունան, վէ բաթաթէս նէվինտէն պուլունան պիր քէօք իլե պէրապէր գայնաթտրգտան սօնրա, էթինի էէրլեր, վէ քէմիյինի տախի, պիր մէզպաս իւզերինէ վազ իտէրլեր. օլ հէնկամտէ ժան պիր ջընդրագ սալլար, վէ ճէմիի մէզհէպտաշլարը, պէլլերինի գըրաբագ վէ պիւքերեք մէզհէպճէ պիր ցյուն օյնամայա, վէ քէմիյին էթրաֆընտա տօլաշարագ, մէզհէպճէ պէութելեր օգումայա պաշլարլար։

"Պու զիյնէթ տախի պիթտիքտէ, Գլէբսինին տէրիսինի վէ պաղրսագլարընը Ֆլորէալն խանէսի եագընտա պիր եէրէ կէօմէրլէր, վէ գուրպանըն զանընտան տախի պիր մգտարընը, բիայէթի քեամիլէ իւզրէ սագլամագ նիյէթիյլէ, պիր գապ իչինէ վազ իտէրլեր։ Վէ քէմիրլերինի իսէ, եագըպ քիւլ իթտիքտէն սօնրա հըզգ իթմէք նիյէթիյլէ ուֆատրըլար։ Շու միւպարէք ամէլին իճրասընտան սօնրա, յունվար 6 տա, եանի քէնտի հիւքմտարլարընը եէվմի մախսուսլարընտա, եինէ էյլէ պիր գուրպան նիյէթիյլէ թօփլանմագ իւզրէ, մէրգուման ինսան եէյիճիլէր, պիր պէրլէրին թէրք իտէրլեր։

"Պու տէֆա տախի Ֆլորէալն խանէսինտէ սագլանմագտա օլան գուրպանլըգ կէնճ գըզը Իսմի Լօզամա օլուպ, վէ մէրգումէյի իսէ, Ներէյին նամ գարը, Լէօկանա ճատտէսինտէն չալմըշ իսի։ Պէրքեաթ վէրսին քի, շու ճինայէթ հիւքիւմէթին մալիւմի օլմադին, ասկապը ճինայէթին գաթլ օլունմասընա հիւքմ օլունուպ, վէ փեբրուար 6տա եախսատ 7տէ հիւքմի մէզպուրուն իճրասը կէօրիւլիւր։

"Շունու տախի սէյլէմէյէ միւսարաաթ իտէրիզ քի, Լօտունուն մէզհէպինտէ պուլունանլարը սայրը Հայիթիտէ բէք ազ օլուպ, վէ ճինայէթլերի մէյտանէ չըգարդտա իսէ, էհալի թարաֆընտան օլ գատար զայզ ու զաղպ զուհուրա կելմիշ տիր քի, էկերչի հիւքիւմէթ թարաֆընտան մումանաաթ օլունմամըշ օրա, մէրգումանը հէման էլէ կէչտիքլերի վագթի, մէյտանտա բարէ բարչա իտէճէքլերի պի իշլիթիպահ իտի, վէ հաթթա սահիպ ճինայէթլեր գաթլ օլունտուգլարընտա, թարաֆըզտիհամտէն, Խալոբ՝ ն բէյէ-ի՛էզ ժէնիրա, վէ Խալոբ՝ ն ֆէռէնէյէրի սէտալէրիյլէ պաղրըշըլմայա պաշլամըշ տը։"

"Հայիթի հիւքիւմէթի թարաֆընտան 1801 թարիխինտէ պէրու, մէզհէպի մէզպուրճա զուհուրա կելմէքտէ օլան շու ճինայէթլերէ գարշը պիտէֆաթ եասագլար օլունուպ վէ ճէզալար թէրթիպ օլունմուշ իսէ տէ, հալեա պիթիւն պիթիւն եօնիալընամամըշ տը։"

Լօնտրատա պուլունան վէ Սուլհ ճէմիյյէթի թէսմիյէ օլունան ճէմիյյէթ թարաֆընտան, Ֆրանսա իմբէրաթօրու հազրէթլերինէ թագամ օլունան պիր լայիհանընը թէրճէմէսինի պէյան իտէրիզ։

"Ճէմիյյէթիմիզ, ումումէն տէվլէթլեր թարաֆընտան պիր էօնէրէյէ թէճէմմիւ օլունմասընա սայիր զուհուրա կէլմիշ օլան թէքլիֆի իմբէրաթօրիլերի հագգընտա, քէնտի մահզուզիյյէթի ազմէսինի պէյանէ միւսարաաթ իտէր։

"Լօնտրա ճէմիյյէթինին ազալարը, սուլհ ու ասայիշին պիր թէմէլի գավի իւզերինէ վազ օլունմասը զըմնընտալարզմ կէլէն թէտսպիրի միւֆիտ իւզերինէ, տէվլէթլերին վէ միլլէթլերին տիզգաթը քեամիլէսինի տավէթ իթմէքտէն սալա տուր օլմամըշ տը։ Վ. Աթը հաշմէթմէսալերի իսէ, պու կիւնտէն շու խուսուսու գապուլէ շայան պույուրմուշլար տը։

"Լաքին, գրլըճ եէրինէ հագգանիյէթ ու ատալէթին հիւքմ ու թէվասսուրընա իթաաթ իթմէք, վէ պահթը սիյահրմըզտան, շունճա սէնէլէրտէն պէրու, խրիսթիյան միլլէթլերին պիրպիրլերինէ թէհտիտ կէօսթէրմէքնի յէթիյլէ, շունճա թէտարիքաթը հարպիյէյէ չըգըշարագ, ֆագբը ֆուգարայը թէքէլլիւֆաթ ալթընտա էզմէքտէն իսէ, պիրիպիրլերիյլէ պիրլեշիրէրէք թէսէլլի իյլէմէք էֆքեարընը, տիւմէլի սայիրէյէ, իլք տէֆա օլարագ թէքլիֆ իթմէքլիք շէրէֆինէ, անճագ Աթը իմբէրաթօրիլերի շայէսթէ պուլունմամագտա տը։

"Լաքին, գրլըճ եէրինէ հագգանիյէթ ու ատալէթին հիւքմ ու թէվասսուրընա իթաաթ իթմէք, վէ պահթը սիյահրմըզտան, շունճա սէնէլէրտէն պէրու, խրիսթիյան միլլէթլերին պիրպիրլերինէ թէհտիտ կէօսթէրմէքնի յէթիյլէ, շունճա թէտարիքաթը հարպիյէյէ չըգըշարագ, ֆագբը ֆուգարայը թէքէլլիւֆաթ ալթընտա էզմէքտէն իսէ, պիրիպիրլերիյլէ պիրլեշիրէրէք թէսէլլի իյլէմէք էֆքեարընը, տիւմէլի սայիրէյէ, իլք տէֆա օլարագ թէքլիֆ իթմէքլիք շէրէֆինէ, անճագ Աթը իմբէրաթօրիլերի հագգընտա, ումումէն տէվլէթլերթարաֆընտան իզհար օլունան հիւսնի գապուլ-լիյյէթ, նէ մէրթէպէլերտէ ալիճէնապճա պիր թէֆէքքիւր սէմէրէսի օլտուղուն, վէ վագթիմիզէ հիւքմ իթմէքտէ օլանպիրրուհու շէրաֆէթալտուզ, նէ՞ տերէճէլերտէ մուվաֆֆէգ պուլունտուղուն իսպաթ իյլէմէքտէ տիր։ Վագաս, պու ալէմտէ, հէր եէնի վէ ապիմ էֆքեար ու թէքլիֆլեր նէ գատար ագրլանեվէ ֆայիտէյու օլսալար, եինէ էվվել էմիրտէ իճրասը կէօրիւլէմէզլէր, վէ կէօրիւլէնլերի տախի նատիր պուլունուր։ Լաքին ճէմիյյէթիմիզ ազալարը իյթիգատընճա զաթը հաշմէթմէապլերինին, քէնտի էֆքեաը խայրիյէլերինին սէմէրէսինէ միւյէսսէ, օլաճագլարը, բէք ուզագ պիր վագթէ իւհթաճ պուլունմամագտա տը։

"Լէկէր Լէվլպա տէվլէթլերի, սիլահտան սարթը նազուլիլէ, էմրի թէվասսութ ուսուլինէ բիայթ իթմէյէ պաշլար իսէ, զաթը իմբէրաթօրիլերինին շու շէրէֆլերի սիլահճա շէրէֆլերտէն հէզարան տէֆա զիյատ բարլագ վէ պագը սայրլաճագ, վէ քէնտի մէնպաինի, պէնիի ատէմին սէատէթի հալի, վէ միլլէթլերին շիւքրանիյյէթինտէ պուլաճագ տը։"

Իմբէրաթօրհազրէթլերի Թարաֆընտան, մէզպուր լայիհայա վէրիլմիշ օլան ճէվապըն թէրճէմէսի։

"Լօնտրատա պուլունան Սուլհ ճէմիյեէթի բէյիսի մօնսիէօ Ժօզէֆ Ռէազ ճէնապլէրինէ։

"Մօնսիէօ, Թարաֆընրզտան թայեին օլունմուշ օլան գօմիթէ, պանա թագտիմ իյլէտիկի պիր լայիհատա, Լէվրօպաճա թէբլիթ իթմիշ օլտուղում պիր Գանկրէ զըմնընտա պէնի թէպրիք իյլէմիշ տիր։

"Սուլհ ու ասայիշի ճիհան հագգընտա քէնտի հէտէֆիմէ վասըլ օլմագ զըմնընտա տէրքեար օլան իհթիմամը մէթանէթնիւմամ հագգընտա, օլ ուղուրտա զայրէթի ճէմիլէ իլէ մէելուֆ պուլունան ճէմիյեէթինիզ թարաֆընտան, զուհուրա կէլէն տույղու նէ գատար զիյատ օլուր իսէ, օլ գատար զիյատ մէրթէպէ տախի գալպիմ թէէսիր իտէճէկինի իպրար իտէրիմ։

"Թարաֆըմտան պիլ վէքեալէ, քէնտի բիայէթլու բէֆիդլէրինիզ, պէնիմ շիւքրանի յեէթի խալիսանէմի իպրազէ հիմմէթ էյլէմէնիզլի թէմէնինի իտէրիմ։

"ՆԱՊՈԼԵՕՆ։"

Պու տէֆաքի Արևմուտքուն Իրէս նամ Ֆրանսըզ զազէթասընտան ալարագ պիլտիրտիկինէ նազարէն, 1859 սէնէսինտէ իճրայէ կէլէն Թահրիրաթ մուճիպինճէ, Լէհիսթանտա ճէման 4 միլիօն 433 պին նուֆուս պուլունտուղու թագտիրտէ, իսքան իթտիքլերի արազինին պիւյիւք գըսմը իսէ, 5 պին ֆամիլեանընը ագարէթի պուլունմագտէ իմիշ։

Տիմէք տիր քի, պին ֆամիլեա, պիր ֆամիլետա իչին չալըշմագտա տը։

Նէ գատար պիյիւք մէտէնիյյէթ, վէ նէ՞ գատար սահիհ խրիսթիյանլըգ ալեամէթի...։

Փարիստէ իսլահը նէֆսէ մախսուս պուլունան մահքէմէտէ, հէքիմին պիրիսինին քէնտի պագտըզը պիր խասթանընը կիզլի խասթալըզընը մէյտանէ չըգարմըշ օլտուղու իչին, պիր սէնէ մահպէստէ պէքլէմէսինէ, պէշ սէնէ նէզարէթ թահթընտա պուլունմասընա, վէ պին ֆրանգ տախի ճէրիմէ վէրմէսինէ հիւքմ օլունմուշ տուր։

Պիզտէ իսէ տէյիլ հէքիմլէր, հաթթա նիչէ փափասլար տախի խոստովանանք էսրարընը մէյտանէ չըգարտըգլարը հալտէ, պիլա ճէզա գալմագտա տըրլար...։

Լօնտրատա ճէնազէլէր խուսուսույլա մէշզուլ պուլունան գալէմտէ տիրգգաթ օլունտուղունա նազարէն, կիթտիքճէ էօյէնլերին չօղալմագտա օլմասը անլաշըլմըշ, վէ ալիմլէր շու ֆէնալըզընը սէպէպին արատգլարընտա, պաշլըճա, սուլարընը կէչմէքտէ օլտուգլարը գուրշունլարընը գալայսըզ օլմասընա գարար վէրմիշլէր տիր։

Խաթանպօլտա տախի սուլար գուրշուն [illegible] աթըպպա մէճլիսինտէ շու խուսուս իւզրինէ միզաքէրէ օլունմասը, պիզճէ վաճիպէյի զիմմէթլերինտէն տիր։

ՄԷՍՔԻՒՔԵԱԹ

Միմթազէ	66—20
Օն սէնէլիք	47—20
Գօնսօլիտէ	52—30
" Ազիզիյէ	57—18
Սէհիմ Թագսիթլի	85—00
" Թագսիթսիզ	72—20

ԹԷԼԷԿՐԱՖ ԽՕՍԳԵՐԼԵՐԻ

Ապրիլ 4. Լօնտրա։

Գօնսօլիտ 53 25 53 35.
1858 Իսթիգրազը 69 30 70 10.
1862 Իսթիգրազը 71 20 72.

Ապրիլ 4. Փարիս

Գոնսոլիտ 54 00.
1863 Իսթիգրազը 340.
Պանգ Օթթոման 750.

Պու ճիւմա կիճէսի Ազրտաւազգեան ընկերութիւն Ազգը նամ թրաճէտիայը իճրա իթմիշ օլուպ, կելէճէք ճիւմա իրթէսի ախշամ տախի Յովսէփ գեղեցիկ նամ եէնի թրաճէտիայը իճրա իտէճէք տիր։

78 ԻՆՉ ՆԵ-ՄԵՐՕՐԱՆ ՊԱՏՔԱՅԻ.

յէթսիզ մէսաֆէ վէ զէման իչինտէ, եինէ այնի ալեամէթ-լէքի, նիհայէթլի պիր մատտէ վէ նիհայէթլի (1) պիր գուվվէթ մարիֆէթիյլէ տախի, քեամիլէն պէյան իտէպիլիրիզ։

Փիլ հագրգա, ալեամէթլերի միւթալաա իյլէտիկիմիզ թաքնիրտէ, կէօրմէ քտէյիզ քի, պիր սէպէպ հէր նէ գատար քիւչիւք օլսա, եինէ պիր խայլի վագրթի իճրատա պուլունտուղու սուրէթտէ, թէաճճիւպէ շայան էսէրլէր հուսուլէ կէթիքմէ քտէ օլուպ, վէ պինապէրին, օնտան տահա քիւչիւք պիր սէպէպ, տահա զիյատէ պիր ուղուն միւտէթ իշլէմէ քտէ պուլունտուղու հալտէ, տահա զիյատէ աղիմ էսէրլէր զուհուրա կէթիրմէ քտէ տիր։

Լմտի, շիւբհէսիզ օլարագ, զէման հէմ նիհայէթսիզ տիր վէ հէմտէ էպէտի. վէ մատտէ իլէ գուվվէթի իսէ, պիզիմ թասավվուր վէ թէֆէքքիւր իտէպիլէճէկիմիզտէն բէք չօգ զիյատէ պիր աղիմ տէրէճէտէ պուլունտուգլարը թագտիրտէ, մէսաֆէ իչինտէ եայբլմիշ տրրլար։

Լմտի, իմ ու միւթալաայը քեայինաթտա, էն զիյատէ հիսապա կէլմէզ ուղագլարդլարը, վէ էն զիյատէ ալիմ սուրէթտէ մատտէ երղընթրլարընը, վէ պիր տագրգալըգ գուվվէթին էն տէհշէթլու էսերլէրինի, վէ զայէթ եավաշ, լաքին տայիմա տէվամ իթմէքտէ օլան պիր գուվվէթին թէաճճիւպէ շայան նէֆիճէլէրինի տախի կէօրտիւկիւմիւզտէ, տիւչարը թէհայիւբ օլմամալը յրզ։

Հալ պու քի, աճէպա մէսաֆէնին ասլը նէ՞ տիր։

Հիմտիքի մալիւմաթրմընզա նաղարէն, պիզ պու սիւալէ, Նէհայէնիզ լուղէթինտէն պաշգա, հիչ պիր ճէվապ վիրէմէյիզ։

Ա՞ատտէնին ասլ ու էսասը նէ՞ տիր աճէպա։

Պու սիւալէ տախի, շիմտիքի մալիւմաթրմընզա նաղարէն, Ղուրան լուղէթինտէն պաշգա պիր ճէվապ վիրէմէյիզ։

Գուվվէթին ասլ ու էսասը նէ՞ տիր աճէպա։

Հիմտիքի մալիւմաթրմընզճա, պիզ պու սիւալէ տախի Նէպէպ լուղէթինտէն պաշգա պիր ճէվապ վիրէմէյիզ։

Նէհայէնիզլէ մէսաֆէ իչին էլզէմիյէթտէն տիր, չունքի մէսաֆէյի պաշգա սուրէթլէ անլայրզ հրֆզ իտէմէյիզ։ Ա՞ֆ նէհայէթսիզլիյին քէնտի տէհշէթլու տէրինլիյինտէ լազըմ կէլէն մալիւմաթ հէր նէ գատար հէյպէթլու օլսա, մէսաֆէյի նէհայէթսիզ տէյի գապուլ իտիպ վէ անլամագ, հուտուտլու տէյի անլամագտան տահա զիյատէ գօլայ տրր։

Կէրէք մատտէ իչին, վէ կէրէք միւթալաա իթմէքտէ օլսուղումուզ ալեամէթլէր իլէ, քեսպի սուրէթ իթմէսինէ էսաս վէ սէպէպ օլմագտա օլան պէր ընչ, իչին, Ղուրան էլզէմիյէթտէն տիր։ չունքի մէզպուր պիք շէյին խասսէսի, էսաս, վէ թարզ ու շէքլի հէր նէ օլսուր իսէ օլսուն, շու սահհ տիր քի, վարտրը։

Նիհայէթ նասրլ քի կէօրտիյտիւք, գուվվէթ իչին, ումումի պիր սէպէպ թէսավվուրու էլզէմիյէթտէն տիր, չունքի կէօրմէ քտէ օլտուղումուզ հէր պիր ալեամէթ տէյիլ պաշգա պիր շէյ, իլա, ումումի գուվվէթին զուհուրա կէլմէսի կիպի կէօրիւնմէ քտէ, եանի քեայինաթտա հէր եէրտէ հազրր, վէ հիչ տէյիլ իսէ նիհայէթսիզ մէսաֆէտէ հէր եէրտէ հազրր պուլունմագտէ տիր։

Ա՞ֆ շու իւչ նէվի մալիւմաթ, եանի մէսաֆէյի մատտէ, վէ գուվվէթ մալիւմաթլարը, շու իւչ նէվի խասիյէթ եաքտտ սրֆաթլարա խիւլասա օլունմագտա տրրլար, եանի նիհայէթսիզլիք, վարլրգ, վէ սէպէպ։

(16) Լմտի պէյան իտէրիզ քի, մատտէ նիհայէթսիզ օլտուղու թագտիրտէ տախի, թէքմիլ ՎԱՐԼՐԳ տէյիլ տիր։ Ա՞տտէ եալընրզճա ՎԱՐՏՐՐ, վէ ՎԱՐԼՐԳԱ հիսսէտար պուլունմագտա տրր։ Իշթէ շիմտիքի հալ, անճագ պու գատարը թէրթիպ օլունա պիլիր։

Ա՞ԱՐԼՐԳ իւզէրինէ էլէիոռտէ պաշտ օլունաճագ տրր։

(17) Ա՞ահէղա, պուրաճրգտա, զուհուրա կէլմէքտէ օլան պիր տիգգաթը միհիմմէմիզի տախի պէյան իտէրիզ։

Իշ պու քիթապըն թա խիթիտասընտա, էվվել էմիրտէ մէճուրի, նիհայէթսիզլիք իւզէրինէ պաշտ իթտիկիմիզտէն, քիթապ-[illegible] ԼԷՆՃ տէլիգանընընն վնհնինէ, պիր նէվի բէ-[illegible] հիւքմ իթմէյէ պաշլատը։ Չունքի [illegible] նէ օլտուղուն անլամագ արզուսիյլէ. էօյլէ թէֆէքքիւր ու թէսավվուրլարա սպասը քիսթաթպիաթիյլէ, անինտէ, քէնտույի շաշրրը։ Էմանտէմ մերգում քէնտույի, պիրինճի ճիմլէտէքի մէսաֆէնին նէ օլտուղու թէֆէքքիւրինէ գաբաբրրպ, վէ տէրագապ էն նիւքսէք երլտրզլարը տախի կէչիպ, վէ հէր թարաֆը տօլաշարագ պիր հուտուտ արայրպ պուլամատրգտան, վէ անլայամատրգտան սօնրա, մէսաֆէնին նիհայէթսիզլիյինէ հէր նէ գատար իսքեաթ օլտու իթէտ, քիւրանի ղայրէթի պօշա չրգմրզ վէ եօրուլմուշ օլտուղու թագտիրտէ, թէքքարէն էվվելքի եէրինէ տիւշիւ վէրտիւ։

Պու մէսաֆէ մալիւմաթը, էվվէլ էմիրտէ, մերգում նէ գատար սահիհ կէօրիւնտիւ իսէ, օլ գատար տախի անլաշրրմաղ պիր հալտէ, վէ ինսանա խասս օլան ագլ ու ֆէթանէթին, պիր նէվի, վէ ասլա տէլիլ ու պիւրհան գապուլ իթմէզ, վէ հիչ պիր թէֆէքքիւր ու միւթալաա միւֆիտ օլամագ սուրէթտէ, պիր ֆիւթուհաթը ալիմէսի օլտուղուն տախի անլատը։

Հալ պու քի զէմանը թէֆթիշէ չրգրշտրգտա, վէ էպէտիյէնին մանեասընա տիգգաթ իյլէտիքտէ, քէնտիտէն էվվէլ պիր նիհայէթսիզլիք, եանի մաղի (կէչմիշ զէման), վէ քէզալիք քէնտիտէն սօնրա տախի պիր նիհայէթսիզլիք, եանի իսթիգպալ (կէլէճէք զէման) վար. իտուկին, տէրք իտիպ անլատը։

Ա՞է մերգում շու նիհայէթսիզլիյին այնի թարզընտա, քէնտինճէ տէրքեար օլան միւնասէպէթ սայէսինտէ, անինտէ հիչ տէյիլ իսէ, պիր ֆարգ պուլունտուղուն տախի ֆէհմ իթմէյէ պաշլատը։

Պունտանտա սօնրա թէքքարէն մէսաֆէ իչինտէ պիր հուտուտ արամայա չրգրշտրգընտա, էօնիւնտէ, արգասընտա, ալայագլարը ալթընտա, պաշը իւզէրինտէ, վէ հէր թարաֆտա պիր պիրինտէն այրը օլարագ, վէ քէնտի պուլունտուղու եէրտէն պաշլայարագ, նիհայէթսիզ չիզգիլէր կիթմէքտէ օլտուղուն անլատը։

Ա՞էսաֆէ իլէ զէմանը նիհայէթսիզլիյի մալիւմաթլարը պէյնինտէ ֆարգլար պուլունտուղու, եանի պիրպիրինտէն, էք ալեա այրըլա պիլմէքտէ օլտուղու. կէօրիւմէքտէ տիր։ Ա՞է իշթէ ասլա խսպաթա իհթիյաճ կէօրիւմէքսիզլէն, նիհայէթսիզլիք մալիւմաթը, աշիքեար վէ աշգգ սուրէթտէ միւթալաա ու միւտարէսէ, վէ թէֆէքքիւր ու միւլահազայա շայան պիր խուսուս տուր, էլ հասրլ, շիօյլէ քի, իճրալարընը մանեալարը հէր նէ օլուր իսէ օլսուն, պէնիի ատէմ, մէսաֆէնին վէ զէմանը ազամէթլերինէ նիսպէթլէ, վագաա իֆրաթ մերթէպէլերտէ, վէ սայքի կէօղէ կէօրիւնմէղ տէրէճէլերտէ քիւչիւք պիր շէյ տիր, լաքին պու ճիւմլէ իլէ տախի, նիհայէթսիզլիյին, վէ անրն թարզլարընն վէ խասսէլերինին, նէ օլտուգլարրն միւթալաա խտիպ անլայապիլմէք, իսթիտատ ու գապիլիյյէթինէ տախի մալիք պուլունմագտա տրր։

Լաքին, քէզալիք շու տախի աշիքեար տրր քի, նիհայէթսիզլիյին թէֆթիշ ու թէճէհսիսինէ չրգրշմագ իչին, ագլու պասիրէթ իգթիզասընճա, էվվել էմիրտէ, պիզիմ իլէ միւնասէպէթլերի պուլունան նիհայէթի շէյլերին, գօլայլրգլա անլաշրլրը օլան մալիւմաթլարընը, թահսիլ իթտիքտէն սօնրա պաշլամալրը, եանի իպթիտա, քեայինաթտա մէվճուտ օլուպ, վէ կէօրիւպ անլայա պիլմէքտէ օլտուղումուզ մախսուգամը թէֆթիշ վէ թէճէհսիսիւ իթմէյիզիզ. վէ պուրթարտէթուրթ-մագլրզրմրզ, տէյիլ եալընրզ նէհայէթլիլիք միւթալաասընրն, ագլը ինսանրն, քէնտի գուտրէթ ու իսթիտատընտան պուլունան քէմալէթ տէրէճէսինէ գատար եիւքսէլիպ չրգապիլմէսի իչին, էլզէմիյէթտէն պուլունան թալիմ ու ամէլլիյյամը նիյէթինէ մէպնի, իլա մէսաֆէ հագգընտա տախի մալիւմաթը սահիհէ ալընմագ նիյէթինէ միւպթէնի, հէր հալտէ, էվվելա հուտուտ գապուվ իտէր օլան վիւսաթ հագգընտա, պիր մալիւմաթը սարիհա ալընմալը տրր. չունքի պիր պիրինէ նիսպէթի պուլունան նիհայէթլիլիք մալիւմաթը իւզէրինէ, ղայէթ պէրրագ սուրէթտէ քէսպի վուգուֆիյյէթ օլմունատրգճա, սայիր հիչ պիր նիհայէթսիզլիք թարզընն անլաշրլամայաճաղը պի իշթիպահ տրր։

Տիմէք տիր քի, քեայինաթրն (տիեզերք) գանունլարընա լայրգբյալ աշէնա օլմայան ատամլարրն, նիհայէթսիզլիք հագգընտա, վէ անրն խասսէլերի իւզէրինէ վէրտիքլէրի մալիւմաթլար, նէ գատար եիւքսէք մերթէպէլերտէ օլսալար, եինէ օլ գատար տախի, իսթիհզայա շայան սուրէթտէ տիրլեր։

Հուտուտ թահթընտա պուլունան շէյլերճէ, մէսէլա դայէթ գուվվէթլու վէ մաքինաքեարի պիր իճրաաթճա էվվ եախսա զէհիր նէվինտէն պուլունան պիր էճզաճա, մէյտանտէ պիր եանլըշլըգ պուլունտուղու թագտիրտէ, բէք չօգ խաթար ու թէհլիքէլերի մուճիպ օլաճաղը տէրքեար օլտուղունտան, քեաֆֆէյի գավանին ու նիզամաթ ահքեամընճա, կէրէք մաքինաճա, վէ կէրէք էճլաճա մէմուրիյյէթտէ պուլունանլարրն, թահսիլի ուլում ու ֆիւնուն իթմիշ օլմալարը, էլզէմիյ-

Հալ պու քի նիհայէթսիզ շէյլեր, վէ անլէրին խասսէլերի հագգալարընտա զուհուրա կէլէն խէթալար, տահա զիյատ, վէ նիհայէթսիզ սուրէթտէ տէհշէթամիզ օլաճագլարընտան, պու քիթապտա պիզ տախի, անճագ նիհայէթի օլան շէյլեր, վէ քէզալիք անճագ նիհայէթլի շէյլեր իլէ պուլունան միւնասէպաթ իպէրինէ պահս իտէճէյիզ։

(18) Հու մալիւմաթը ումումիյէմիզ պուրաճրգտա, վագաա հէր տայիմ իլմճէ գապուվ օլունմուշ օլան լիսան, վէ թարզ ու հէյյէթ իւզրէ զուհուրա կէլմէմիզ տիր, լաքին պու տախի պիլա սէպէպ օլմամրզ տրր, եանի տիմէք իսթէրիզ քի, էօյլէ իսթիզա իսթիմ տիր։ (Լյզահաթա պագրմաքը(1)։

(19) Նիհայէթ իւշ էմր, գաթիլն սէօյլէրիզ քի, պու ալէմտէ հէր նէ գատար ալեամէթ (ֆէնոմէն) վար իսէ, պիլա միւսթէհսնա, գուվվէթլեր մարիֆէթիյլէ զուհուրա կէլմէքտէ տիրլեր, վէ նաֆֆէյի գուվվէթլեր տախի, գալի գանունլար մուճիպճէ, թէքէսսիր վէ իճրաաթտա պուլունմագտա տրրլար։

(1) Գիթապը քանունտա կէլէճէք ֆամ իլզահաթիարը անլաթտրրմագ իսթէր ք, օլ վագթի իշպու ֆէճճէյէրին պաշնտան պոճլունանրագամլար մեմիպինճէ զագրմաքը ֆարքի։

(1) Նէհայէթլէ մատտէ, Նէհայէթլէ գուվվէթ։

Պալեատա կէօֆիւք քի, Նէհայէթսիզ լուղէթինտէն փիւրպարմրզ հուտուտարզ տիմէք տիր։

Նէֆիյէթլէ լուղէթինտէն տախի, զրատը օլարագ, փիւրատրմրզ հուտուտլու տիմէք տիր։

Նասրլ քի պուրաճրգտա նէհայէթլէ տիմէքտէն միւրատրմրզ, պիր մատտէնին, վէ պիր գուվվէթին, նիհայէթսիզ օլմայրրա իլա տպիճ-մատտէնին զիյատ խալմ ծրզրագրրը, վէ չէյրէ խասյէ պուլունմէզ հէմտանէն զիյատ ուղրագրրը թագտիրտէ տախի, հայտուգլարրը պագտունտուղունրդ ակ-[illegible]

[illegible] տախի, ինանրն [illegible] գարար վէ-[illegible] զիյատ [illegible] էլզէմիյէթտէ [illegible] պիր [illegible] հէյ պիպիզ [illegible]

Ինսանլարրն շիմտիքի մալիք պուլունտուգլարը վուգուֆիյյէթէ, վէ ուսուլ ու թարիգլէրէ նազարէն, ալեամէթլերին վէ անլէրին գանունլարընն մաֆէվգինտէ պուլունան հէր պիր շէյ, տօղրու իլմ նազարրյլա տիգգաթ օլունտուղու թագտիրտէ պիզիմ գապիլ յյէթիմիզին խարիճինտէ պուլունմագտա տրրլար, եանի տիմէք իսթէրիզ քի, շու գանունլարընը իսպաթ իտէպիլիքիմիզ ալեամէթլերին սէպէպլէրինին, նէ վէճճիլ զուհուրա կէլիպ վէ թէէսսիր ու իճրատէ պուլունտուգլարընը պիզմէքլիք, պիզիմ իչին միւմքինսիզ իտուկի անլաշրրմագտա տրր։

Լաքին իլմի ամէլի (գործնական) խուսուսունտա մէվճուտ օլան գանունլարը պիզմէքլիք, պիզիմ վալ իտէճէկիմիզ սիւրաթը ամէլին էսասընա էլ վիրէճէք տիր, չունքի պիզիմ թապիաթ իւզէրինէ տէրքեար օլան գուտրէթիմիզ զրմնընտա, պիր մէրքէզի իսնատ օլմագտա տրր։

Լիլմի նազարի (տեսական) խուսուսունա կէլինտիքտէ իսէ, ալեամէթլերին սէպէպլէրիյլէ, հէր քէսին գուվվէթ հագգընտա տէրքեար օլան սատէ վէ ումումի թէսավվուրու զէյնինտէ պիր միւնասէպէթի աղիմէ պուլունտուղու պի իշթիպահ տրր։

Ա՞է շու տախի շիւբհէսիզ տիր քի, իլմի քեմալէ իրիպ, վէ եայբլրզճա, եէնիտէն եէնիյէ գուվվէթլէր պուլունմագտէ, վէ շու եէնիտէն պուլունան գուվվէթլէր, էվվելքի գուվվէթլերին մէճմուինէ պիր խալել կէթիրմէտիքտէն պաշգա, տահա զիյատէ պէրրագ սուրէթտէ ֆիքր ու մանեալարը մուճիպ օլտուգլարը, պէրրագ, գուվվէյի ասլիյէլերին սայրսընընն քէք աղ գալաճաղընն տախի իսպաթ իթմէքտէ տիրլեր։

Նիհայէթ, ումումի գուվվէթլերին պէհէրինէ ալեսսէվվիյյէ հիքմ իթմէքտէ օլան պաղը գանունլարտան, պու կիւնքի կիւն իսպաթ օլունմագտա տրր քի, գուվվէթին խասսէսի միւսավի սուրէթտէ, քէնտիլեր իչին եէհէմմիյէթտէն օլտուգտան գաթինազար, թէէսսիրլերինին թարզը պապընտա տախի, միւսավի սուրէթտէ օլարագ պիր շէյ պուլունմագտա տրր։

Ա՞է, թէճրիւպէ մարիֆէթիյլէ անլաշրրմրզ օլան, շու մատտէրին պիրպիրլերինի էքքմէլերինի մուճիպ, վէ քէնտինճէ տէրքեար օլան միւնասէպէթինէ նազարէն, պիրեր հալէթի մախսուսէլերտէ պուլունան պիր թագրմ իքինճի սընրֆտա օլան գուվվէթլերի, պիր պիրինէ պաղլայան գուվվէյի ասլիյէ միսիլու, շու պիզիմ կէօրմէքտէ օլտուղումուզ քեաֆֆէյի ալեամէթլերին հուսուլինի մուճիպ օլմագտա օլան, վէ սայրտա աղ պուլունան ումումի գուվվէթլերի տախի, պիր պիրինէ պաղլամագ իւզրէ, եալընրզ պիր սէպէպ պուլունմասը իհթիմալի տախի տէրք ու ֆէհմ օլունմագտա տրր։

Ա՞է, շու պիրինճիք օլան սէպէպին զահիրէ չրգարրլմասը, տահա խայլինճէ սէնէլերէ միհթաճ պուլունտուղու ֆարգ օլունտուղու թագտիրտէ տախի, ագլմրզ իլէ տայիմա, վէ եէնիմէզ սուրէթտէ իսպաթ իտէպիլիրիզ քի, շու կէօրմէքտէ օլտուղումուզ ալեամէթլերին սէպէպլէրինին քեաֆֆէյինտէ տախի, պիր գուվվէթ, եանի եալընրզճա օլարագ, վէ մանեա գապուվ իթմէզ սուրէթտէ, ագլ ու տիրայէթիմիզին մաֆէվգինտէ պուլունտուղու հալտէ, պիր շէյճէք պուլունմագտէ տիր. վէ պու պապտէ պիզ քէնտիմիզի շունունլա մէսուտ ատտ իյլէմէլիյիզ քի, հէր նէ գատար, օլ պիրիճիք շէյյին նէ օլտուղուն անլայամմագտա իսէ տէ, տայիմա գանունլարընը քէշֆ իլէ քէսպի մալիւմաթ իտէպիլմէքտէյիզ։

Տէվֆ

ԻՄԹԱՀԱՅ ՏԱԼԻԼԻՅԻ

Օսմանլը լիրասը 100 գուրուշ հիսապը իլէ, իթիմատէ շայան սուրէթտէ խոթանպոլ սաթըշլարը։

			գրշ	փր	գրշ	փր
Ալֆիոն բրիմ,		օգգասը	260		262	20
Մաղը սիյահ,		„	17		18	
„ „ ապլագ		„	15	20	16	
Եաբաղը Անաթօլու քիրլի		„	7		7	20
„ „ Եըզմանմըշ		„	13	20	14	
Ճէհրի բրիմ		„	9		9	20
Քիթրէ բրիմ եաբրագ		„	17	20	18	
Թամպուգ պիրինճի Կէյվէ		պու մալէր տայիմա	24	10	24	20
„ խարբուտ		էնէր չրգար	22	20	23	
„ Ամէմ Բուռնայա			21		22	
Թիֆթիք Վան		„	19			
„ Էնգարէ բրիմ		„	32		33	
[illegible]		„	28		29	20
Սալէպ		„	[illegible]		[illegible]	
Մահլէպ		„	8		8	20
Քէչի տէրիսի Թանէ		„	10	20	11	
Պօյուն տէրիսի բրիմ		պու մալէր շիմնի	6	20	6	30
„ „ իքինճի		տիւշկիւն տիւր	5		5	20

ԻՄԹԱՀԱՅ ԻՍԿԵԼԷՊԻՅԻ

Գահվէ Լինճի	100	օգգասը	1130		
„ Զինճի	„	„	1080		
„ Յիւնճիւ	„	„	1060		
Թօզ շէքէր Ֆրանսըզ	44	օգգասը	248		
Գալպ	„	„	750		
Զէյթ պիր Օ	„	„	200		
Զէյթ էքի Ա	„	„	190		
Մօր պագամ	„	„	50		
Ջաճը գրպրզ	„	„	44		
Շապ Ինկիլիզ	„	„	65		
Կէօզ թաշը	1	օգգասը	5	20	
Զիվիա	„	„	120		130
Գրբմըզ շարապիսար	„	„	65		
„ քիրէճխոր	„	„	38		
Պիպէր	„	„	6	10	
Նրշտարը	„	„	6		
Թէնէքէ խաշմարգա,		չիֆթէ սանտրգ	320		
Բօմ Ինկիլիզ		կալօն	11		
„ Ամէրիգա	„	„	10		

ԻՍԹԱՆԲՈՒԼՈՒՄ
Ֆա ՔԻՆՃԱՍԵԱՆ ԹԱՊԽԱՆԷՍԻՆՃԷ